

Liikkuvuuden dynamiikkaa

Koulutuksen ja työuran katkosten yhteys liikkuvuuteen työpaikkojen, toimialojen ja ammattien välillä

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu
Työ ja yrittäjyys
23/2012

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

SIMO AHO – ARI MÄKIAHO

Liikkuvuuden dynamiikkaa

Koulutuksen ja työuran katkosten yhteys
liikkuvuuteen työpaikkojen, toimialojen ja
ammattien välillä

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja

Työ ja yrittäjyys

23/2012

Tekijät Författare Authors Simo Aho, Ari Mäkiaho	Julkaisu-aika Publiceringstid Date Toukokuu 2012 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title Liikkuvuuden dynamiikkaa. Koulutuksen ja työuran katkosten yhteys liikkuvuuteen työpaikkojen, toimialojen ja ammattien välillä		
Tiivistelmä Referat Abstract <p>Tässä tutkimuksessa on selvitetty kouluttautumisen sekä työttömyyden ja mahdollisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden sekä muiden työuran katkosten liittymistä työvoiman ammatilliseen liikkuvuuteen. Pääosa tuloksista on saatu tarkastelemalla vuoden 2006 lopussa työllisenä olleiden työmarkkinauraa yksityiskohtaisesti edeltävien kolmen vuoden ajalta rekisteriaineiston avulla.</p> <p>Vähintään kerran työpaikkaa vaihtaneiden osuus työllisistä oli noin 39 prosenttia. Toimialaa ainakin kerran vaihtaneita oli 25 prosenttia. Työttömyyttä liittyi liikkuvuuteen 38 prosentilla. 28 prosentilla liikkuvuuteen liittyi muu työuran katkos (tai useampia), ja 32 prosentin kohdalla liikkuvuus tapahtui ilman katkoksia.</p> <p>Nuorten liikkuvuus oli selvästi yleisempää kuin muiden. Naisten liikkuvuus oli vähän yleisempää kuin miesten. Koulutustaso ei juurikaan vaikuttanut liikkuvuuteen. 13 prosenttia liikkuneista oli samalla ajanjaksolla osallistunut työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen.</p> <p>Kaikesta työpaikkaliikkuvuudesta noin viidennes liittyi opiskelijoiden työssäkäyntiin, samaten noin viidennes on hiljattain tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta, ja loput kolme viidennestä muiden työllisten työpaikan vaihtoa. Toimialaa vaihtaneista tutkinnon hiljattain suorittaneiden ja varsinkin opiskelijoiden osuudet olivat vielä jonkun verran suuremmat. Hiljattain osallistuminen koulutukseen lisää liikkuvuuden todennäköisyyttä yli kaksinkertaiseksi.</p> <p>Ammatin vaihtamista ja liikkuvuutta seuraavien kolmen vuoden työuraa tarkastelimme aineistolla, jossa oli yhdistetty työvoimatutkimuksen ja rekisterien tietoja. Tilastollisen mallin mukaan liikkuvuus keskimäärin heikentää menestystä työmarkkinoilla lyhyellä aikavälillä samassa työpaikassa pysymiseen verrattuna, mutta äskettäin kouluttautuneiden työurat eivät merkittävästi eroa muiden työurista. Liikkuvuuden ja kouluttautumisen vaikutusta työmarkkinamenestykseen tulisi tutkia olennaisesti pitemmällä seuranta-aikavälillä.</p> <p>Yhteyshenkilöt: Työ- ja elinkeinoministeriö/Matti Sihto, puh. 050 396 0092 ja opetus- ja kulttuuriministeriö/Ville Heinonen, puh. 09 1607 7098</p>		
Asiasanat Nyckelord Key words koulutus, liikkuvuus, työura		
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-653-7	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 66	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish	Hinta Pris Price 18 €
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Esipuhe

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja/Työ ja yrittäjyys -sarjan 23. niteenä julkaistaan Simo Ahon ja Ari Mäkiähon tutkimus ”Liikkuvuuden dynamiikkaa. Koulutuksen ja työuran katkosten yhteys liikkuvuuteen työpaikkojen, toimialojen ja ammattien välillä”.

Raportin tavoitteena on tutkia työpaikan, ammatin ja toimialan vaihtamisen liittymistä koulutukseen, työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin ja työuran katkoksiin. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään liikkuvuuden vaikutusta myöhempään työuraan yksilötasolla. Tällaista tutkimusta ei aikaisemmin ole tehty Suomessa eikä juuri kansainvälisestikään.

Tutkimus perustuu laajaan rekisteriaineistoon. Rekisterit mahdollistavat liikkuvuuden tarkastelun pitkälläkin aikavälillä. Niiden ongelmana kuitenkin on aikaisemmin ollut ammatillisen liikkuvuuden puutteellinen kuvaaminen; osa ammatillisesta liikkuvuudesta johtuu luokittelujen muutoksista. Tutkimuksessa selvitetäänkin rekisteriperusteisen ammattitiedon käyttökelpoisuutta liikkuvuustutkimuksessa. Kyseinen ammattitieto ei valitettavasti edelleenkään ole kovin luotettavaa. Ammatillista muutosta pyrittiinkin kartoittamaan muodostamalla työvoimatutkimuksen ja rekisteriaineiston yhdistämiseen perustuva uudentyyppinen aineisto.

Tutkimuksen ohjausryhmän puheenjohtajana on ollut työmarkkinaneuvos Matti Sihto työ- ja elinkeinoministeriöstä. Ryhmän jäseninä ovat toimineet neuvotteleva virkamies Ville Heinonen opetus- ja kulttuuriministeriöstä sekä työmarkkinaneuvos Kimmo Ruth työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Tutkimuksen ovat rahoittaneet työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö.

Helsingissä huhtikuussa 2012

MATTI SIHTO
työmarkkinaneuvos
työpolitiikan dosentti

Sisältö

Esipuhe.....	5
1 Johdanto.....	9
Tausta ja tavoitteet.....	9
Aineistot	9
Tutkimusasetelmat.....	10
2 Kohderyhmänä vuoden 2006 lopun työlliset: rekisteriaineistoon perustuva tarkastelu	13
Keskeiset analyysiratkaisut	13
Työpaikka- ja toimialaliikkuvuuden yleisyys ja työuran katkokset....	15
Liikkuvuus taustamuuttujien mukaan.....	19
Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ja liikkuvuuden yhteys.....	23
Työllisten kouluttautuminen	24
Kouluttautuneiden osuus liikkuvuudesta.....	29
Liikkuvuus kouluttautumisen mukaan.....	31
Liikkuvuus ja siihen liittyvät katkokset toimialoittain.....	32
Liikkuvuuden liittyminen koulutukseen toimialoittain.....	35
Liikkuvuus tutkintoaloittain	38
3 Kohderyhmänä vuosien 2004-05 työlliset: työvoimatutkimuksen ja rekisterien tietojen yhdistämiseen perustuva tarkastelu	40
Johdanto.....	40
Liikkuvuus.....	42
Myöhemmän työuran seuranta.....	46
4 Liikkuvuuden yleisyyden rekisteriperusteisen mittauksen ulottaminen viime vuosiin	51
5 Yhteenveto ja johtopäätökset.....	52
Liite Rekisteriperusteisen ammattitiedon käyttökelpoisuus	55
Liitetaulukot.....	56

1 Johdanto

Tausta ja tavoitteet

Tämä tutkimus on jatkoa Ahon tutkimusryhmän aikaisemmille työvoiman liikkuvuutta koskeville tutkimuksille. Ensimmäinen niistä¹ käsitteli toimialojen välistä liikkuvuutta Suomessa vuosina 1995–2003 ja perustui rekisteriaineistoihin. Toisen tutkimuksen² kohteena oli ammatillinen liikkuvuus Suomessa vuosina 1989–2007, ja se perustui työvoimatutkimuksen paneelitietoihin. Tutkimusryhmä on ollut mukana myös pohjoismaisessa liikkuvuuden vertailututkimuksessa³, joka sekin perustui työvoimatutkimusaineistojen käyttöön.

Tutkimusten yhteydessä nousi esiin tarve selvittää, miten usein liikkuvuuteen liittyy uudelleenouluttautumista tai työttömyyttä ja työvoimapolitiittisia toimenpiteitä, ja miten tällaiset seikat ovat yhteydessä menestykseen työmarkkinoilla. Näihin kysymyksiin kohdistuvaa tutkimusta ei aikaisemmin ole tehty Suomessa eikä juuri kansainvälisestikään (vrt. kirjallisuuskatsaus Aho ym. 2009, 13–25).

Hankeen keskeiset tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- 1 *Työpaikan, ammatin ja toimialan vaihtamisen liittyminen koulutukseen, työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin ja työuran katkoksiin*
- 2 *Liikkuvuuden vaikutus myöhempään työhöryhtymiseen yksilötasolla*

Lisäksi on selvitetty rekisteriperusteisen ammattitiedon käyttökelpoisuutta liikkuvuustutkimuksessa.

Aineistot

Yllä mainittuihin tutkimuskysymyksiin vastaamista ovat vaikeuttaneet tähän asti käytettävissä olleiden aineistojen puutteet. Rekisteriperusteiseen aineistoon ei ole ollut mahdollista sisällyttää kelvollisia tietoja ammatin vaihtamisesta, ja toisaalta työvoimatutkimukseen perustuvan aineiston rajoituksena on suhteellisen lyhyt seuranta-aika, johon liittyen myös tiedot mahdollisesta koulutuksesta, työttömyydestä ja työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistumisesta ovat melko lyhyeltä ajalta. Ongelmien ylittämiseksi tässä hankkeessa ensinnäkin kokeiltiin saataville tulleiden ammattitietojen yhdistämistä rekisteriaineistoon. Valitettavasti kävi ilmi, että tietojen laatu ei ollut riittävä liikkuvuusanalyysin näkökulmasta (vrt. liite 1). Toiseksi kokeiltiin rekisteriaineiston ja työvoimatutkimuksen tietojen yhdistämistä uudella tavalla.

---

1 Virjo, I., Aho, S. & Koponen, H.: Työvoiman toimialaliikkuvuus Suomessa 1995–2003. Teoksessa Rekrytointiongelmat, työvoiman tarjonta ja liikkuvuus. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2007, 215–298.
2 Aho, S., Virjo I. & Koponen, H.: Ammatillinen liikkuvuus Suomessa 1989–2007. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2009.
3 *Labour Market Mobility in Nordic Welfare States*. Tomas Berglund, Simo Aho, Bengt Furåker, Per K Madsen, Kristine Nergaard, Stine Rasmussen and Ilkka Virjo. TemaNord 515. Copenhagen: Nordic Council of Ministers 2010.

1 *Rekisteriaineisto ja sen päivitys*

Tutkimusaineistona käytetään tutkimusryhmän käytössä olevaa laajaa väestöä edustavaa rekisteriaineistoa (N=350.000). Aineisto sisältää monipuolisia tietoja otokseen kuuluvien työssäkäynnistä, työttömyydestä, koulutuksesta, demografiasta ym. Aineistoperusta on sama kuin aikaisemmassa raportissamme (Virjo ym. 2007), mutta aikaväliä 2004-2007 koskevat tiedot on päivitetty aineistoon. Aineistosta poimittiin tämän tutkimuksen analyyseihin ne henkilöt, jotka olivat työllisiä vuoden 2006 lopussa (N=179.301)..

Lisäksi hankittiin rekisteriperusteiset ammattitiedot, joita seurantalutkimuksissa ei aiemmin ole käytetty, mutta niitä ei voitu analyysissa suunnitellulla tavalla käyttää, koska ne eivät tarkistuksessa osoittautuneet riittävän luotettaviksi. Tietojen tarkistus raportoidaan liitteessä 1.

2 *Työvoimatutkimuksen ja rekisteriaineiston yhdistämiseen perustuva uudentyypinen aineisto*

Aineiston on muodostettu siten, että ensin on ennestään käytettävissä olleesta työvoimatutkimukseen perustuvasta aineistosta (vrt. Aho ym. 2009) erotettu kaikki ne, jotka osallistuivat työvoimatutkimuksen ensimmäiseen haastatteluun vuoden 2004 kuluessa. Ensimmäisen haastattelun ajankohta jakautuu tasaisesti kaikille vuoden 2004 kalenterikuukausille tammikuusta joulukuuhun. Näille henkilöille on käytettävissä (aineistoon alun perin sisällytetyt) työvoimatutkimuksen tiedot seuraavilta neljältä haastattelurotaatiolta, joista viimeinen on toteutettu 15 kk ensimmäisen jälkeen. Tässä raportissa käytettiin ensimmäisessä haastattelussa kerättyjen tietojen lisäksi vain neljännessä haastattelussa 12 kuukautta myöhemmin kerättyjä tietoja.

Aineistoon kuuluville on sitten haettu tutkimuksen kannalta keskeiset rekisteritiedot pääsääntöisesti aikavälille 2000-2007. Kaikille ei kuitenkaan saatu työ-, työttömyys- ja toimenpidejaksoja koskevia tietoja - tiedot puuttuvat runsaalta 10 prosentilta. Ainakin osin kysymys on työsuhderekisterien puutteista ja eri aineistojen sisältämien tietojen ristiriidoista, jotka johtuvat jommankumman tietolähteen sisältämistä virheistä. Ne henkilöt, joille näitä tietoja ei saatu, on jouduttu jättämään pois joistakin analyyseista. Tietojen puutteet näyttävät selvityksemme mukaan jakautuvan melko satunnaisesti, joten ne eivät merkittävästi vääristä saatuja tuloksia.

Yhdistettyyn aineistoon kuuluu kaikkiaan 29 152 henkilöä. Analyysissä heistä ovat mukana ne, jotka olivat työllisiä sekä ensimmäisessä että neljännessä haastattelussa (N=12.082).

Tutkimusasetelmat

Työttömyyden ja muiden työuran katkosten ja niihin mahdollisesti liittyvän koulutautumisen tai työvoimapolitiittisten toimenpiteiden liittymistä työpaikan, ammatin

ja/tai toimialan vaihtoon tulee tarkastella koko seurattavan aikavälin jatkumona kattavan yksityiskohtaisen analyysin avulla, jossa niin työ-, työttömyys-, toimenpide- kuin työvoimasta poissaolojaksot ovat kaikki mukana. Tällaisen analyysin yksinkertaisin perusasetelma olisi sellainen, jossa haetaan kaksi peräkkäistä työsuhdetta ja selvitetään (1) ovatko ne se samalla toimialalla ja samassa ammatissa vai onko jompikumpi tai molemmat vaihtuneet, sekä (2) onko työsuhteesta toiseen siirtyminen tapahtunut katkoksetta / onko välillä ollut työttömyyttä / onko välillä ollut työvoimasta poissaoloa muista syistä; näiden lisäksi olisi selvítettävä, liittykö katkokseen mahdollisesti kouluttautumista tai työvoimapolitiittisia toimenpiteitä. Tällainen tarkastelu on jatkossa raportoitu taulukossa 1, tosin ilman katkoksen aikaisen mahdollisen kouluttautumisen tai työvoimapolitiittisten toimenpiteiden selvittämistä.

Valitettavasti tällainen analyysi on problemaattinen - erityisesti seuraavissa tapauksissa, joissa työssäolo ja työsuhteen / toimialan / ammattiluokituksen vaihtuminen ei noudata samaa logiikkaa kuin "normaalitapauksessa":

- osa työvoimasta on pätkä- tai jopa "silppuotöissä", jolloin lyhyet työsuhteet seuraavat jatkuvasti toisiaan; aineistossamme on pari prosenttia henkilöitä, joilla on useita kymmeniä työsuhteita vuodessa, ja lisäksi muutama prosentti, joilla on vuosittain useita työsuhteita
- karkeasti kymmenisen prosenttia työvoimasta on samalla opiskelijoita
- muutama prosentti työvoimasta on "vaikeasti työllistyviä", joiden työmarkkinaura koostuu pitkäaikaisesti toisiaan seuraavista työttömyys-, toimenpide- ja mahdollisesti ajoittaisista työjaksoista ilman, että vakaata työllistymistä tapahtuu pitkälläkään aikavälillä

Päteviin tuloksiin pyrkivässä analyysissä nämä ryhmät tulisi voida erottaa muista, mutta se vaatii melko työlästä ja monia harkinnanvaraisia ratkaisuja vaativaa pohjustavaa työtä, joilla eri työmarkkinasegmentit määritetään ja tunnistetaan. Jatkossa näitä ongelmia on ainakin osin ratkaistu luokituksin, joissa huomioidaan työsuhteiden ketjutus, liikkuvuuden aikainen opiskelu ja työttömänä olon kesto.

Lisäksi, kun tarkastellaan koulutuksen ja työvoimapolitiittisten toimenpiteiden merkitystä liikkuvuuden ja myöhemmän työmarkkinauran kannalta, tarkasteltava aikaväli olisi ilmeisesti syytä määrittellä muutoin kuin vain kahden viimeisimmän pitemmän tai lyhemmän aikavälin jälkeen toisiaan seuraavan työsuhteen pohjalta. Koulutuksen tai toimenpiteiden vaikutus ilmennee vasta pitemmällä aikavälillä, ja kun koulutus ja monet toimenpiteetkin kestävät pitkän aikaa, on vaikeaa määrittää se ajankohta, joka kuvaa tilannetta ennen koulutusta / toimenpidettä, ja samaten niiden jälkeisen tilanteen määrittämisen ajankohta. Lisäksi pääosa opiskelijoista käy koulutuksen kestäessä ainakin ajoittain työssä. Näiden ongelmien ratkaisuna tässä tutkimuksessa on, että liikkuvuutta ja kouluttautumista tai toimenpiteitä on tarkasteltu pitkähkön periodin ajalta, ei vain kahden työsuhteen väliseltä ajanjaksolta.

Olemme toteuttaneet analyysit seuraavina kahtena kokonaisuutena:

- Rekisteriaineistoon perustuva analyysi kohderyhmänä laaja otos vuoden 2006 lopun työllisistä (luku 2).
- Yhdistettyyn aineistoon perustuva analyysi kohderyhmänä vuosina 2004-05 työvoimatutkimukseen osallistuneet, jotka olivat työllisiä kahtena eri haastattelukertana, joiden välillä oli kulunut 12 kuukautta (luku 3).

Menetelmäratkaisuja on lähemmin kuvattu jatkossa kummankin tutkimusasetelman kohdalla erikseen.

2 Kohderyhmänä vuoden 2006 lopun työlliset: rekisteriaineistoon perustuva tarkastelu

Keskeiset analyysiratkaisut

Seuraavassa raportoitava analyysi perustuu laajaan rekisteriaineistoomme. Analyysin kohteena on miten yleistä ja minkä tyyppistä vuoden 2006 lopussa työssä olleiden työpaikka- ja toimialaliikkuvuus on ollut edellisten kolmen vuoden aikana, siis vuosina 2004–2006. Tarkasteluaika on toisinaan ollut tätä pitempi, jos työpaikkojen vaihdon välinen ajanjakso on päättynyt viimeisen kolmen vuoden aikana eli viimeisin työ on alkanut viimeistään vuonna 2004, jolloin edellinen työsuhde on huomioitu tarkastelussa, vaikka se olisi päättynyt jo ennen vuoden 2004 alkua, jos työpaikkojen välinen työuran katkos on ollut enintään 36 kuukauden mittainen.

Tutkimusasetelmassa on kategorisesti valittu *viitetyöksi* sellaiset työsuhteet, jotka olivat voimassa 31.12.2006. Tämä viitetyö on työsuhde, jonka olemassaolo on johtanut henkilön poimintaan mukaan aineistoon, ja johon nähden on tarkasteltu, onko työpaikkaa tai toimialaa vaihdettu seuranta-aikana. Henkilöitä, joilla aineistossamme oli tällainen työsuhde, oli yhteensä 179 301. Työsuhdetiedot ovat peräisin työeläkejärjestelmän rekistereistä. Olemme jonkun verran korjanneet tietoja pääsääntöisesti sillä periaatteella, että jos kaksi rekisteritietoa on keskenään ristiriidassa, ajallisesti myöhemmin rekisteröity tieto korvaa varhaisemman.

Ei ole yksiselitteistä, minkä kahden rekisteröidyn työsuhteen välistä liikkuvuutta mitataan eli mikä on se edeltävä työsuhde, johon viitetyösuhdetta verrataan. Jos viitetyösuhdetta edeltää välittömästi samantyyppinen työsuhde tai asiallisesti sama työsuhde jatkuu teknisen katkoksen vuoksi, onko tämä luettava siksi liikkuvuudeksi, jota tarkastellaan? Jos toimiala vaihtuu useasti lyhyessä ajassa tai edes takaisin, miten se otetaan huomioon?

Olemme tehneet sellaisen ratkaisun, että samantyyppisten työsuhteiden perätaimainen ketjutus erotetaan omaksi luokakseen. Tällöin peräkkäiset työsuhteet yhdistetään, jos sekä niiden työnantajasektori että toimiala on sama ja jos niiden välisen katkoksen kesto on enintään kolme päivää. Varsinaisesti liikkuvuutta tarkastellaan siis sellaisten työsuhteiden välisenä siirtymänä, joista toinen tai molemmatkin saattavat olla em. tavalla kahdesta tai useammasta rekisterijaksosta yhdistettyjä. Kaikista tätä analyysia varten kohdepopulaatiolle muodostetuista työsuhteista noin joka neljäs sisälsi edellä kuvattua ketjutusta eli vähintään kahden erikseen rekisteröidyn jakson yhdistämisen. Luku on näin korkea, koska jatkuvan pätkätyön lisäksi osa ketjutuksesta on rekistereihin sisältyviä kirjauskatkoksia, ei todellisia

työsuhteiden katkoksia. Tällainen jaksojen yhdistäminen on tarpeen, jotta työpaikkaliikkuvuutta ei runsaasti liioiteltaisi.

Henkilö, jonka viitetyö on kestänyt yli kolme vuotta eli on alkanut viimeistään 1.1.2004, katsotaan analyysissamme ei-liikkuneeksi. Tarkasteltavana on siis vuoden 2006 lopussa työllisenä olleiden liikkuvuus sikäli kun sitä on esiintynyt edeltävien kolmen vuoden aikana. (Tarkemmin sanoen: jos viitetyö on alkanut edeltävien kolmen vuoden aikana – edellisen työpaikan jättäminen on saattanut tapahtua aikaisemminkin, jos työpaikkojen välissä on ollut työuran katkos.)

Pääsääntöisesti tarkastelun kohteena on kunkin otoshenkilön viimeisin työpaikan vaihdos, josta siis on enimmillään kulunut kolme vuotta. Kun kuitenkin suurehko työvoimaryhmä vaihtaa työpaikkoja tiheästi (vaikka varsinainen työsuhteen ketjutus on erotettu vielä omaksi ryhmäkseen), analysoidaan erikseen ryhmää, jolla on useita työn vaihdoksia kolmen vuoden kuluessa. Ajalta 1.1.2004–31.12.2006 seurataan kuinka monta työsuhdetta on ollut voimassa ja verrataan 1. katkoksen ja kaikkien katkoksien kestoja ja sisältöjä.

Jos viitetyön alkamisen ja edeltävän työsuhteen päättymisen välinen aika on yli 3 vuotta, henkilö katsotaan tulokkaaksi, jolloin mahdollista vielä aikaisempaa edeltävää työsuhdetta ei oteta analyysissä huomioon. Sen sijaan selvitetään mistä työlliseksi oli tultu: opiskelemasta, työttömyydestä vai muuten työvoiman ulkopuolelta.

Työjaksoja voi siis tarkasteluajanjaksolla olla useita, vaikka katkoksetta jatkuva patkätyö onkin katsottu omaksi luokakseen. Toimialaliikkuvuudeksi katsotaan, jos viitejakson ja sitä edeltävän jakson toimiala eroaa kolminumerotasolla. Lasketaan myös onko useita toimialan vaihtoja seuranta-aikana. Mikäli toimiala vaihtuu kerran seuranta-aikana, otetaan tämä (viimeisin) vaihdos tarkastelun kohteeksi. Analysoidaan erikseen tiheästi toimialaa vaihtaneita.

Koulutuksen ja liikkuvuuden välisen yhteyden tarkastelemiseksi olemme ensin näkin muodostaneet muuttujan, joka ilmaisee, ovatko tutkimuspopulaatioon kuuluvat henkilöt suorittaneet tutkinnon tai opiskelleet samalla aikavälillä, jota liikkuvuuden tarkastelumme koskee.

”Tutkinto hiljattain” viittaa siihen, että henkilö on suorittanut jonkun perusteen jälkeisen tutkinnon vuosina 2004–06 tai, mikäli he olivat vaihtaneet työpaikkaa näiden tarkasteluvuosien aikana, viimeistä työpaikan vaihtoa edeltäneen kahden kalenterivuoden aikana. Näin ollen tutkinto on joissakin tapauksissa voitu suorittaa vuonna 2002 tai 2003, jos viimeisin työpaikanvaihto on tapahtunut vuonna 2004 tai 2005. Tästä ryhmästä on vielä erotettu erikseen ne, jotka tutkinnon jälkeen jatkavat opiskelua.

Muuttujan luokka ”opiskelee” sisältää henkilöt, jotka eivät kuulu edellä mainittuihin luokkiin eli eivät olleet suorittaneet tutkintoa hiljattain, mutta olivat jossakin oppilaitoksessa opiskelijana aikavälillä 2004–06 (ainakin joinakin vuonna). Joissakin taulukoissa on opiskelijoiksi määritelty vain 2006 jossakin oppilaitoksessa läsnä olleet.

Kouluttautumisen analyysissa tutkinto tarkoittaa siis virallisesti vahvistettuja ja rekisteröityjä tutkintoja ja opiskelu tarkoittaa opiskelua, joka tapahtuu tutkinto-opetusta antavassa oppilaitoksessa. Jos vuoden 2006 lopussa ei ollut työllinen, ei ole mukana analyysissamme. Sellaiset kouluttautuvat, jotka ovat siirtyneet työvoiman ulkopuolelle, eivät ole siis mukana

Kouluttautumista koskevissa analyyseissa olemme useimmiten erottaneet toisistaan vuonna 2006 vähintään 30 vuotta täyttäneet ja sitä nuoremmat. Tämän erotelun tavoitteena on ollut pyrkiä karkeasti erottamaan toisistaan nuoret vielä koulutustaan jatkavat tai ensimmäisen tutkintonsa äskettäin suorittaneet aikuisista, jotka suorittavat joko ensimmäisen ammatillisen tutkintonsa oltuaan ensin jo työelämässä, tai jatkotutkinnon tai toisen alan tutkinnon. Luonnollisesti pelkän ikäkriteerin avulla ei täysin voi saavuttaa tätä tavoitetta, mutta yksiselitteisen kriteerin puuttuessa olemme valinneet tämän yksinkertaisen ja arviomme mukaan kohtalaisen hyvin tarkoitettua erottelua vastaavan kriteerin.

Työpaikka- ja toimialaliikkuvuuden yleisyys ja työuran katkokset

Seuraavassa taulukossa 1 vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet on jaettu ryhmiin työpaikkaliikkuvuuden mukaan. Tarkastelun kohteena on henkilön *viimeisin työpaikan vaihdos* ja siihen mahdollisesti liittyvät katkokset.

Lähes 60 prosenttia oli pysynyt samassa työpaikassa edeltävät kolme vuotta (ryhmät 1 ja 2); osalla tähän ryhmään luetuista työn jatkuvuus oli kuitenkin määräaikaisten työsuhteiden katkoksetta jatkunutta ketjutusta saman työnantajan palveluksessa tai ainakin samantyyppisessä työssä (ryhmä 2; tähän ryhmään kuuluu todellisen työsuhteiden ketjutuksen lisäksi myös sellaista ketjuuntumista, joka johtuu rekisteröintikäytännöistä, joissa työsuhde katkeaa rekisterissä silloinkin kun näin ei todellisuudessa tapahdu).

Kohdejoukkoon kuuluvista 39 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ainakin kerran edeltävien kolmen vuoden aikana (ryhmät 3-6). Ryhmään 3 "sujuva työpaikan vaihto" luettiin ne, jotka vaihtoivat työstä toiseen ilman mainittavaa katkosta (työsuhteiden välillä oli enintään 7 kalenteripäivää; tähän liittyi melko pienellä osalla myös työttömäksi rekisteröityminen - 984 henkilöä, 3,1% ryhmästä). Seuraaviin ryhmiin luokiteltiin ne, joilla työsuhteiden välillä oli kulunut yli seitsemän päivää; heidät luettiin ryhmään 4 "työtön työpaikkojen välillä", jos he olivat olleet työsuhteiden välillä työttömänä, ja ryhmään 5 "muu katkos työpaikkojen välillä", ellei työttömäksi rekisteröitymistä ollut tapahtunut. (Luokissa 3, 4 ja 6b työttömyyden veroiseksi luetaan työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin osallistuminen. Katkos ei välttämättä ole näissä luokissa yksinomaan työttömyyttä tai toimenpiteitä, vaan siihen voi sisältyä myös pitempi tai lyhempi aika työvoiman ulkopuolella.)

Taulukko 1. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: edeltävien kolmen vuoden aikana toteutuneen (viimeisimmän) työpaikkaliikkuvuuden ja siihen mahdollisesti liittyvien työuran katkoksiens yleisyys

Liikkuvuuden tyypit	Työllisten liikkuvuus		Työpaikan vaihdon tyypit	Toimialaa samalla vaihtaneet			
				Kaikista		Vain liikkuneista	Vain toimialaa vaihtaneista
	N	%	%	N	%	%	%
1 Samassa työpaikassa yli 3 v	71 774	40,0 %					
2 Jatkuva pätkätyö samantyyppisessä työssä tai tekninen ketjutus yli 3 vuoden ajan	33 647	18,8 %					
3 Vaihtanut työpaikkaa sujuvasti (katkos enintään 7 päivää)	31 218	17,4 %	44,5 %	24 618	13,7 %	35,1 %	62,4 %
4 Vaihtanut työpaikkaa, työtön työpaikkojen välillä	17 799	9,9 %	25,4 %	6 942	3,9 %	9,9 %	17,6 %
5 Vaihtanut työpaikkaa, muu katkos työpaikkojen välillä	21 701	12,1 %	30,9 %	7 861	4,4 %	11,2 %	19,9 %
6a Tulokas työvoiman ulkopuolelta (ei aiempaa työtä eikä työttömyyttä yli 3 vuoteen ennen viitetyön alkua)	1 909	1,1 %					
6b Tulokas työttömyydestä (ei aiempaa työtä yli 3 vuoteen ennen viitetyön alkua)	1 263	0,8 %					
Yhteensä	179 301	100 %	70 141 (39,4 % kaikista)	39 421	22,0 %	56,2 %	100 %

Noin 25 prosenttia työpaikan vaihtajista (10 % kaikista) oli työsuhteiden välillä ollut rekisteröityneenä työttömäksi (pitempään kuin enintään muutaman päivän). 44 prosentilla (17 % kaikista) työpaikan vaihto oli tapahtunut ilman merkittävää katkosta työssäolossa. 31 prosentilla työpaikkojen välissä oli pitempi tai lyhyempi (ainakin yli viikon pituinen) katkos, jonka aikana ei kuitenkaan ollut tapahtunut työttömäksi rekisteröitymistä. Niiden osuus, jotka edeltävien vuosien aikana olivat kokeneet työttömyyttä, on selvästi suurempi, mutta se on tapahtunut aikaisemman työpaikan vaihdoksen yhteydessä (vrt. tuonnempana taulukko 3).

Työmarkkinatulokkaiksi määrittelimme kohderyhmästä vain kaksi prosenttia. Tähän ryhmään 6 luettiin ne, joilla viitetyö oli alkanut enintään kolme vuotta aikaisemmin, ja työsuhde oli joko heidän elämänsä ensimmäinen, tai edeltävän ja nykyisen työn välillä oli yli kolmen vuoden pituinen katkos.

Kaikista työpaikkaa vaihtaneista 56 % oli samalla vaihtanut toimialaa (22 prosenttia kaikista). Toimialaa vaihtaneista huomattavasti kaikkia liikkuneita (työpaikan vaihto riippumatta siitä, vaihtoiko samalla toimialaa) useampi oli niitä, jotka

vaihtoivat työpaikkaa sujuvasti ilman työttömyyttä tai mitään pitempää katkosta työpaikkojen välillä.

Selvittääksemme tiheästi toistuvaa liikkuvuutta, olemme tehneet tarkastelun, jossa poimimme analyysiin viitetyötä edeltäneet työsuhteet sikäli kun ne olivat voimassa vuosina 2004–06 (toisin sanoen niiden päättymispäivä oli myöhempi kuin 31.12.2003). Poimimme kuitenkin enintään 10 viitetyötä edeltävää työsuhdetta. (Taulukko 2)

Kohderyhmästä runsas kolmannes oli vaihtanut työpaikkaa vähintään kerran kolmen vuoden kuluessa (eli he olivat olleet vähintään kahdessa työpaikassa tarkasteluaikana; taulukossa 1 liikkuneiden osuus on vähän suurempi – syynä on se, että osalla heistä edeltävä työsuhde oli päättynyt ennen vuoden 2004 alkua, eli taulukossa 2 tarkasteltuna heillä oli vain yksi työsuhde). 54 prosenttia liikkuneista, noin viidennes kaikista, oli ollut vähintään kolmessa työpaikassa vuosina 2004–06 eli heillä oli ainakin kaksi työpaikan vaihtoa kolmen vuoden kuluessa. Varsin moni vaihtoi työtä vielä selvästi useammin. Runsaalla viidellä prosentilla kohdejoukosta oli yli viisi ja vajaalla kahdella prosentilla vähintään kymmenen työpaikkaa tarkasteluaikana. Osalla heistä oli kolmen vuoden tarkastelujaksolla paljon enemmänkin työpaikkoja – aineistossamme muutamilla henkilöillä useita kymmeniä.

Taulukko 2. Vuoden 2006 lopun työlliset: Työpaikan tiheän vaihtamisen yleisyys 2004–06

2004–06 voimassa olleiden työsuhteiden lukumäärä	N	Osuus kaikista 2006 lopun työllisistä	Kumulatiivinen osuus	Osuus ainakin kerran työpaikkaa 2004-06 vaihtaneista
1	115 130	64,2 %	100 %	
2	29 501	16,5 %	35,8 %	46,0 %
3	13 177	7,3 %	19,4 %	20,5 %
4	7 466	4,2 %	12,1 %	11,6 %
5	4 390	2,4 %	7,9 %	6,8 %
6	2 832	1,6 %	5,5 %	4,4 %
7	1 844	1,0 %	3,9 %	2,9 %
8	1 246	0,7 %	2,9 %	1,9 %
9	825	0,5 %	2,2 %	1,3 %
10	632	0,4 %	1,7 %	1,0 %
11+	2 258	1,3 %	1,3 %	3,5 %
Yhteensä	179 301	100 %		100 % (n=64171)

Seuraavassa taulukossa 3 on tarkasteltu työpaikan vaihtoon liittyvien katkosten yleisyyttä ja luonnetta sen mukaan onko työpaikan vaihtoja tarkasteluaikana ollut yksi tai useampia. Työttömyyden liittymistä työpaikan vaihtoon on tässä tarkasteltu laskemalla yhteen vuosien 2004–06 työttömyys- ja toimenpidejaksojen kesto (taulukossa 1 tarkasteltiin vain yhtä eli viimeisintä työpaikan vaihtoa). Mikäli työttömyyspäiviä on tarkasteluaikana ollut enintään seitsemään ja työvoiman ulkopuolella

oloa enintään 30 päivää, henkilö on luettu luokkaan "ei katkoksia" ja luokkaan "muu katkos" on luettu ne, jotka eivät ole olleet ainakaan viikkoa pitempään työttömänä, mutta olivat olleet työvoiman ulkopuolella yli kuukauden.

Taulukko 3. Ainakin herran vuosina 2004-06 työpaikkaa vaihtaneet: liikkuvuuteen liittyvät katkokset työpaikkaliikkuvuuden tiheyden mukaan

Työsuhteiden lukumäärä 2004-06	Ei katkoksia	Työttömyyttä alle 6 kk	Työttömyyttä yli 6 kk	Muu katkos	Yhteensä	N
2	52 %	15 %	12 %	22 %	100 %	36 048
3-4	24 %	26 %	18 %	33 %	100 %	20 643
5+	6 %	29 %	27 %	39 %	100 %	14 027
Yhteensä	34 %	21 %	17 %	28 %	100 %	70 718

Kaikista työpaikkaa vaihtaneista kolmanneksella liikkuvuus oli tapahtunut ilman mainittavia katkoksia. Työttömyyttä liikkuvuuteen oli liittynyt 38 prosentilla - 21 prosentilla työttömyys ja mahdolliset toimenpiteet olivat kestäneet yhteensä alle puoli vuotta ja 17 prosentilla tätä pitempään. 28 prosentilla liikkuvuuteen oli liittynyt vähintään kuukasi työvoiman ulkopuolella oloa ilman työttömäksi rekisteröitymistä. Viimeksi mainituista enemmistö oli ilmeisesti ollut päätoimisena opiskelijana työssäolojaksojen välillä, mutta työmarkkinoilta poissaolo on voinut olla myös esim. vanhempainvapaata tai varusmiespalvelua tai sairastamista. Mitä useampia työpaikan vaihdoksia on ollut, sitä useammin niihin tai ainakin johonkin niistä on liittynyt työttömyyttä ja myös muita työmarkkinauran katkoksia.

Taulukossa 4 on vastaavasti tarkasteltu katkoksiin liittymistä toimialan vaihtoon. Jos toimialan vaihtoja on ollut useampia kuin yksi (taulukossa rivi "toimialojen lukumäärä 3+"), niihin on selvästi liittynyt useammin työttömyyttä tai muita katkoksia. Samaten työttömyys ja muut katkokset ovat olleet yleisempiä silloin, jos on ainoastaan vaihdettu työpaikkaa (kerran tai useammin), mutta ei toimialaa (taulukossa rivi "toimialojen lukumäärä 1"=vaihdettu työpaikkaa mutta ei toimialaa). Ilmeisesti on siis niin, että yksittäinen toimialan vaihto tapahtuu usein katkoksetta (50%), mutta muunlainen usein vilkkaampi liikkuvuus liittyy useammin työttömyyteen tai muihin työuran katkoksiin.

Taulukko 4. Vähintään herran vuosina 2004-06 työpaikkaa vaihtaneet: Liikkuvuuteen liittyvät katkokset toimialaliikkuvuuden mukaan

Toimialojen lukumäärä 2004-06	Ei katkoksia	Työttömyyttä alle 6 kk	Työttömyyttä yli 6 kk	Muu katkos	Yhteensä	N
1	23 %	25 %	17 %	35 %	100 %	25 639
2	50 %	15 %	15 %	19 %	100 %	28 721
3+	25 %	24 %	18 %	34 %	100 %	16 358
Yhteensä	34 %	21 %	17 %	28 %	100 %	70 718

Liikkuvuus taustamuuttujien mukaan

Seuraavassa tarkastelemme liikkuvuuden yleisyyttä taustamuuttujien mukaan. Naisista 43 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa tarkasteluajana vähintään kerran, kun miehistä vastaava osuus oli vähän alempi eli 39 prosenttia. Naisilla liikkuvuuteen liittyi miehiä suhteellisesti hieman useammin työttömyyttä tai muu katkos työpaikkojen välillä. (Taulukko 5; tässä ja seuraavissa taulukoissa katkoksia ja työttömyyttä ei tarkastella yhteydessä viimeisimpään työpaikan vaihtoon kuten edellä taulukossa 1. Sen sijaan on koko tarkasteluajalta laskettu liikkuvuuteen liittyvän työttömyyden yhteiskesto sekä mahdollisen työvoiman ulkopuolella olon kesto. Tästä syystä sujuvasti työpaikkaa vaihtaneiden osuus on jonkun verran alempi ja työttömyyttä kokeneiden osuus korkeampi kuin taulukossa 1.)

Taulukko 5. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: työpaikkaliikkuvuus ja siihen liittyvät katkokset sukupuolen mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Sukupuoli	Liikkuvuuden yleisyys ja siihen liittyvät katkokset					
	Ei liikkuvuutta	Sujuva	Työttömyyttä < 182 pv	Paljon työttömyyttä	Muu katkos	Yhteensä
Mies	61 %	14 %	8 %	7 %	10 %	100 %
Nainen	57 %	13 %	9 %	8 %	14 %	100 %
Yhteensä	59 %	14 %	8 %	7 %	12 %	100 %

Naisilla paitsi liikkuvuus yleisesti myös tiheästi toistuva työpaikan vaihto oli jonkun verran yleisempää kuin miehillä (taulukko 6). Toimialan vaihtamisen yleisyydessä ei ollut merkittävää eroa sukupuolten välillä (taulukko 7).

Taulukko 6. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: työsuhteiden lukumäärä sukupuolen mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Sukupuoli	Työsuhteiden lukumäärä 2004–06					Yhteensä
	Ei liikkuvuutta	2	3-4	5+	Tulokas	
Mies	61 %	20 %	11 %	6 %	1 %	100 %
Nainen	57 %	20 %	12 %	9 %	2 %	100 %
Yhteensä	59 %	20 %	12 %	8 %	2 %	100 %

Taulukko 7. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: toimialojen lukumäärä sukupuolen mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Sukupuoli	Toimialojen lukumäärä 2004–06			Yhteensä
	1 Ei liikkuvuutta	2	3+	
Mies	75 %	17 %	8 %	100 %
Nainen	75 %	15 %	10 %	100 %
Yhteensä	75 %	16 %	9 %	100 %

Liikkuvuus vaihtelee erittäin selvästi iän mukaan. Alle 25-vuotiaista yhdeksän kymmenestä oli vaihtanut työpaikkaa tarkasteluaikana. 25–34-vuotiaista liikkuneiden osuus oli lähes 60 prosenttia ja aleni sen jälkeen loivenevasti iän myötä. Vähintään 55-vuotiaista työllisistä joka neljäs oli vaihtanut työpaikkaa edeltävien kolmen vuoden aikana. Nuorista suurelle osalle työssäkäynti on paljolti lyhytaikaisia työsuhteita opintojen lomassa tai ohella, jota kuvastaa työvoiman ulkopuolella vietettyjen katkosten yleisyys heidän joukossaan. Myös työttömyys on nuorilla suhteellisesti yleisempää kuin vanhemmilla. (Taulukko 8.) Nuorista suurimmalla osalla työpaikan vaihtoja oli runsaasti kolmen vuoden aikana, muttei tiheä työpaikan vaihto aivan tavatonta ollut vanhemmissakaan ikäryhmissä (taulukko 9). Suuri iän mukainen vaihtelu näkyy myös toimialan vaihtamisessa (taulukko 10).

Taulukko 8. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: työpaikkaliikkuvuus ja siihen liittyvät katkokset iän mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Ikä	Liikkuvuuteen liittyvät katkokset					
	Ei liikkuvuutta	Sujuva	Työttömyyttä < 182 pv	Paljon työttömyyttä	Muu katkos	Yhteensä
< 25 v	11 %	10 %	24 %	14 %	41 %	100 %
25–34 v	41 %	17 %	13 %	9 %	20 %	100 %
35–44 v	62 %	15 %	7 %	8 %	8 %	100 %
45–54 v	71 %	13 %	5 %	6 %	5 %	100 %
55 v +	75 %	11 %	4 %	4 %	7 %	100 %
Yhteensä	59 %	14 %	8 %	7 %	12 %	100 %

Taulukko 9. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: työsuhteiden lukumäärä iän mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Ikä	Työsuhteiden lukumäärä 2004–06					Yhteensä
	Ei liikkuvuutta	2	3-4	5+	Tulokas	
< 25 v	11 %	26 %	30 %	29 %	3 %	100 %
25–34 v	41 %	27 %	18 %	12 %	2 %	100 %
35–44 v	62 %	21 %	10 %	6 %	2 %	100 %
45–54 v	71 %	17 %	7 %	4 %	1 %	100 %
55 v +	75 %	14 %	6 %	4 %	2 %	100 %
Yhteensä	59 %	20 %	12 %	8 %	2 %	100 %

Taulukko 10. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: toimialojen lukumäärä iän mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Ikä	Toimialojen lukumäärä 2004–06			
	1 (Ei liikkuvuutta)	2	3+	Yhteensä
< 25 v	36 %	30 %	34 %	100 %
25–34 v	61%	23 %	16 %	100 %
35–44 v	77%	15 %	7 %	100 %
45–54 v	83%	12 %	5 %	100 %
55 v +	88%	9 %	3 %	100 %
Yhteensä	75 %	16 %	9 %	100 %

Koulutustason mukaan liikkuvuus ei kovin suuresti vaihtele, paitsi enintään yliopilastutkinnon suorittaneiden ryhmä, josta suuri osaa jatkaa opintojaan, on selvästi muita liikkuvampi. Kuitenkin keskiasteen tutkinnon suorittaneista ja toisaalta ylempään korkea-asteen tutkinnon suorittaneista työpaikkaa vaihtaneiden osuus oli karkeasti viisi prosenttiyksikköä korkeampi kuin enintään perusasteen tai alemman korkea-asteen tutkinnon suorittaneista. Työttömyyden liittyminen liikkuvuuteen harvinaistui koulutustason nousun myötä, ja erityisesti ylempään korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla sujuva työpaikan vaihto oli paljon tavallisempaa kuin muilla. (Taulukko 11) Ellei ylioppilaita oteta huomioon, tiheä työpaikan vaihto ei kovin selvästi vaihdellut koulutustason mukaan (taulukko 12). Toimialan vaihto oli muita tavallisempaa korkeimmin koulutetuilla (taulukko 13).

Taulukko 11. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: työpaikkaliikkuvuus ja siihen liittyvät katkokset koulutustason mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Koulutustaso	Liikkuvuuteen liittyvät katkokset					Yhteensä
	Ei liikkuvuutta	Sujuva	Työttömyyttä < 182 pv	Paljon työttömyyttä	Muu katkos	
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	64 %	11 %	8 %	9 %	9 %	100 %
Yo-tutkinto	39 %	12 %	9 %	6 %	34 %	100 %
Keskiaste	58 %	13 %	10 %	10 %	9 %	100 %
Alempi korkea-aste	63 %	14 %	7 %	5 %	10 %	100 %
Ylempi korkea-aste	57 %	21 %	6 %	3 %	13 %	100 %
Yhteensä	59 %	14 %	8 %	7 %	12 %	100 %

Taulukko 12. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: työsuhteiden lukumäärä koulutustason mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Koulutustaso	Työsuhteiden lukumäärä 2004–06					Yhteensä
	Ei liikkuvuutta	2	3-4	5+	Tulokas	
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	64 %	17 %	10 %	6 %	3 %	100 %
Yo-tutkinto	39 %	21 %	20 %	18 %	2 %	100 %
Keskiaste	58 %	20 %	12 %	8 %	2 %	100 %
Alempi korkea-aste	63 %	20 %	10 %	6 %	1 %	100 %
Ylempi korkea-aste	57 %	24 %	12 %	6 %	1 %	100 %
Yhteensä	59 %	20 %	12 %	8 %	2 %	100 %

Taulukko 13. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: toimialojen lukumäärä koulutustason mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Koulutustaso	Toimialojen lukumäärä 2004–06				Yhteensä
	Ei liikkuvuutta	1	2	3+	
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	67 %	14 %	13 %	6 %	100 %
Yo-tutkinto	41 %	14 %	22 %	23 %	100 %
Keskiaste	60 %	16 %	16 %	8 %	100 %
Alempi korkea-aste	64 %	13 %	15 %	7 %	100 %
Ylempi korkea-aste	58 %	12 %	19 %	11 %	100 %
Yhteensä	61 %	14 %	16 %	9 %	100 %

Liikkuvuus vaihtelee myös perheaseman mukaan sikäli, että yksinasuvat ja yksinhuoltajat ovat jonkun verran muita työllisiä liikkuvampia, ja heidän kohdallaan myös siihen liittyvä työttömyys on jonkun verran yleisempää – tai ehkäpä pikemminkin päinvastoin, kun työttömyys on yleisempää, myös liikkuvuus vääjäämättä on yleisempää (taulukot 14–16).

Taulukko 14. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: työpäihkaliikkuvuus ja siihen liittyvät katkokset perheaseman mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Perheasema	Liikkuvuuteen liittyvät katkokset					Yhteensä
	Ei liikkuvuutta	Sujuva	Työttömyyttä < 182 pv	Paljon työttömyyttä	Muu katkos	
Yksinäinen	54 %	14 %	10 %	9 %	13 %	100 %
Lapseton pari	62 %	14 %	8 %	6 %	11 %	100 %
Pari ja lapsia	60 %	14 %	8 %	7 %	11 %	100 %
Yksinhuoltaja	54 %	12 %	11 %	11 %	12 %	100 %
Yhteensä	59 %	14 %	8 %	7 %	12 %	100 %

Taulukko 15. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: työsuhteiden lukumäärä perheaseman mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Perheasema	Työsuhteiden lukumäärä 2004–06					Yhteensä
	Ei liikkuvuutta	2	3-4	5+	Tulokas	
Yksinäinen	54 %	20 %	14 %	11 %	2 %	100 %
Lapseton pari	62 %	19 %	11 %	7 %	2 %	100 %
Pari ja lapsia	60 %	21 %	11 %	7 %	2 %	100 %
Yksinhuoltaja	54 %	20 %	13 %	10 %	3 %	100 %
Yksinäinen	59 %	20 %	11 %	8 %	2 %	100 %

Taulukko 16. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: toimialojen lukumäärä perheaseman mukaan edeltävien kolmen vuoden aikana

Perheasema	Toimialojen lukumäärä 2004–06			
	1 Ei liikkuvuutta	2	3+	Yhteensä
Yksinäinen	70 %	18 %	13 %	100 %
Lapseton pari	77 %	15 %	8 %	100 %
Pari ja lapsia	77 %	16 %	8 %	100 %
Yksinhuoltaja	71 %	17 %	11 %	100 %
Yksinäinen	75 %	16 %	9 %	100 %

Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ja liikkuvuuden yhteys

Seuraavassa taulukossa 17 on tarkasteltu työttömyyttä kokeneiden työpaikkaa vaihtaneiden osallistumista työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin edeltävien kolmen vuoden aikana. Kaiken kaikkiaan kolmannes työttömyyden kautta työpaikkaa vaihtaneista oli osallistunut toimenpiteeseen (silloin kun työpaikan vaihtoja on ollut useita, toimenpide ei välttämättä ole toteutunut kahden viimeisimmän työpaikan välisenä aikana). Silloin, kun liikkuvuuteen on liittynyt toimialan vaihto, toimenpiteisiin osallistuminen on ollut jonkin verran yleisempää kuin muulloin, mutta ero ei ole kovin suuri. Ammatillinen työvoimapolitiittinen koulutus ei liity toimialan vaihtoon merkittävästi useammin kuin muuhunkaan liikkuvuuteen.

Taulukko 17. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet, jotka olivat edeltävien kolmen vuoden aikana vaihtaneet työpaikkaa ainakin kerran ja olleet siihen liittyen työttömänä ainakin vähän: ammatilliseen työvoimakoulutukseen ja muihin työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistumisen yleisyys liikkuvuuden yhteydessä

	Viimeisin päättynyt toimenpide 2004–06			
	Muut	Ammatillinen koulutus	Muu toimenpide	Yhteensä
Vaihtanut työpaikkaa, ei vaihtanut toimialaa	68 %	11 %	20 %	100 %
Vaihtanut toimialaa ainakin kerran	65 %	12 %	23 %	100 %
Yhteensä	67 %	12 %	22 %	100 %

Taulukossa 18 ovat mukana kaikki työpaikkaa vaihtaneet, myös ne, jotka eivät olleet liikkuvuuden yhteydessä olleet rekisteröitynä työttömänä työnhakijana. Taulukosta ilmenee, että kaikesta työpaikkaliikkuvuudesta 13 prosenttia oli sellaisten henkilöiden liikkuvuutta, jotka olivat samalla tarkastelujaksolla 2004-06 osallistuneet työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen. Taulukosta näkyy myös se, että toimenpiteet olivat olennaisesti yleisempiä, jos työttömyys oli kestänyt pitkään tai ollut toistuvaa, mikä ei tietenkään ole mikään yllätys.

Taulukko 18. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet ainakin kerran työpaikkaa vaihtaneet: työvoimapolitiittisten toimenpiteiden liittyminen työpaikkaliikkuvuuteen

Työttömyyden ja katkosten liittyminen työpaikan vaihtoon	Viimeisen toimenpiteen päättymisvuosi			
	Muut	2002-03	2004-06	Yhteensä
Ei katkoksia	97 %	3 %	0 %	100 %
Työttömyyttä < 182 pv	76 %	9 %	14 %	100 %
Paljon työttömyyttä	35 %	7 %	57 %	100 %
Muu katkos	96 %	4 %	0 %	100 %
Yhteensä	82 %	5 %	13 %	100 %

Työllisten kouluttautuminen

Taustaksi kouluttautumisen ja liikkuvuuden yhteyden erittelylle tarkastelemme seuraavassa ensiksi kuinka yleistä työllisten kouluttautuminen ylipäänsä on. Tarkastelussa on erotettu hiljattain tutkinnon suorittaneet sekä parhaillaan opintojaan jatkavat (siis ne jotka ovat työssä opintojen ohessa tai päinvastoin opiskelevat työn ohessa) omiksi kategorioikseen. Tarkastelut on tehty erikseen alle 30-vuotiaiden ja sitä vanhempien ryhmissä. Tässä tavoitteena on pyrkiä ainakin alustavasti sanomaan jotakin aikuisten jo työuralla vakaammin olevien kouluttautumisesta.

Kouluttautumisen yleisyys

Koulutukseen äskettäin osallistuneiden tai parhaillaan osallistuvien ryhmiin kuului kohderyhmästä eli vuoden 2006 lopun työllisistä yhteensä 22 prosenttia, joista noin puolet oli suorittanut äskettäin perusasteen jälkeisen tutkinnon (taulukko 19).

Alle 30-vuotiaista kohderyhmään kuuluneista (eli vuoden 2006 lopussa työssä olleista) peräti 63 prosenttia oli osallistunut hiljattain tai osallistui koulutukseen. 37 prosenttia oli suorittanut tutkinnon ja 35 prosenttia opiskeli (ryhmät osin päällekkäisiä). Vähintään 30-vuotiaista neljä prosenttia oli hiljattain suorittanut tutkinnon ja kahdeksan prosenttia parhaillaan opiskeli oppilaitoksessa (yhteensä 13 prosenttia tästä ikäryhmästä).

Taulukko 19. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: tutkinnon suorittaminen ja opiskelu seuranta-aihana ikäryhmittäin

	Kouluttautuminen				Yhteensä
	Tutkinto hiljattain	Tutkinto hiljattain, jatkaa opiskelua	Muu opiskelija	Muut	
Kaikki yhteensä	8 %	2 %	11 %	78 %	100 %
Alle 30 v	28 %	9 %	26 %	37 %	100 %
30 v+	4 %	0 %	8 %	87 %	100 %

Vaikka kouluttautuneiden suhteellinen osuus aikuisista on paljon alhaisempi kuin nuorista, aikuisten kouluttautuneiden ryhmän koko kohderyhmässä on yhtä suuri kuin nuortenkin kouluttautuneiden, koska luonnollisesti aikuisten osuus tutkimuksen kohderyhmästä eli työllisistä on paljon suurempi kuin nuorten. Hiljattain koulutukseen osallistuneista tai parhaillaan osallistuvista puolet oli nuoria alle 30-vuotiaita ja toinen puoli tätä vanhempia (vrt. taulukko 25 tuonempana).

Kouluttautumista tarkemman ikäryhmittelyn mukaan on erikseen tarkasteltu liitetaulukoissa 1 ja 2. Kaikista kohdeaineistoon kuuluvista siis 22 prosenttia kuului koulutusta saaviin tai sitä hiljattain saaneisiin. Alle 30-vuotiaiden ryhmässä kouluttautuneiden osuus oli 63 prosenttia, 30–35-vuotiaiden ryhmässä 28 prosenttia ja sitä vanhemmissa ikäryhmissä tästä vähitellen tasaisesti iän myötä aleneva. 50 täyttäneiden ryhmässä hiljattain kouluttautuneiden osuus oli 6 prosenttia.

Kaikista oppilaitoksissa tapahtuneesta tutkintoon tähtäävään koulutukseen osallistuneista työllisistä noin puolet oli yli 30-vuotiaita. Tutkinnon hiljattain suorittaneista aikuisten osuus oli jonkun verran alhaisempi kuin nuorista, mikä ei tietenkään ole yllättävää. Sen sijaan työllisistä opiskelua edelleen jatkavista yli puolet oli aikuisia. Näissä opiskelijoissa on myös ikääntyviä: kaikista opiskelua jatkavista työllisistä 10 prosenttia ja kaikista hiljattain tutkinnon suorittaneista työllisistä kuusi prosenttia oli yli 50-vuotiaita.

Kouluttautumisen taso, jatkotutkintojen suorittaminen ja uudelleen kouluttautuminen

Kaikista vuoden 2006 työllisistä hiljattain (= lähinnä vuosina 2004–06) tutkinnon suorittaneista nuorista (alle 30-vuotiaista) neljällä viidesosalla kyse oli ”peruskouluttautumisesta”. 15 prosentilla tämä hiljattain tutkinto oli ylioppilastutkinto, 42 prosentilla ensimmäinen ylioppilastutkinnon jälkeinen ammatti- tai korkeakoulututkinto ja 23 prosenttia oli ei-ylioppilaita, jotka olivat suorittaneet ensimmäinen ammatillisen tutkintonsa. Noin viidenneksellä tässä ikäryhmässä hiljattain suoritettu tutkinto oli jatkotutkinto – 13 prosentilla uusin tutkinto oli samalla alalla kuin varhempi tutkinto ja 8 prosenttia oli kouluttautunut uudelle alalle. (Taulukko 20)

Aikuisista (vähintään 30-vuotiaista), jotka olivat suorittaneet tutkinnon hiljattain, 29 prosentilla tämä oli ensimmäinen perusasteen tai ylioppilastutkinnon jälkeinen

tutkinto. Noin puolella heistä oli sitä ennen takanaan ylioppilastutkinto. Yhteensä 71 prosentilla kysymys oli jo toisesta ammatillisesta keski- tai korkea-asteen tutkinnosta – 44 prosentilla tämä oli korkeampi tutkinto samalla alalla (1-numerotason koulutusluokitus) ja 27 prosenttia oli suorittanut viimeisen tutkintonsa eri alalla kuin edeltävän tutkinnon. Alan vaihto oli selvästi yleisempää jos edeltävä tutkinto oli keskiasteen tutkinto, kuin jos se oli korkea-asteen tutkinto (myös nuorilla havaitaan sama seikka, mutta ei yhtä vahvana kuin aikuisilla).

Taulukko 20. Hiljattain tutkinnon suorittaneet: uusimman tutkinnon tyyppi edeltäneen tutkinnon tason ja ikäryhmän mukaan

Hiljattain suoritettu tutkinto	Edellisen tutkinnon taso					
	Ei aikaisempaa tutkintoa	Yo-tutkinto	Keskiaste	Alempi korkea-aste	Ylempi korkea-aste	Yhteensä
Alle 30-vuotiaat						
Yo-tutkinto	39 %					15 %
Yo-tutkintoa seuraava muu tutkinto		100 %				42 %
1. tutkinto, ammatillinen	61 %					23 %
Ammatillinen jatkotutkinto samalla alalla kuin aiempi tutkinto			61 %	71 %	73 %	13 %
Ammatillinen tutkinto eri alalla kuin aiempi tutkinto			39 %	29 %	27 %	8 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
30+ v						
Yo-tutkinto	3 %					0 %
Yo-tutkintoa seuraava muu tutkinto		100 %				15 %
1. tutkinto, ammatillinen	97 %					14 %
Ammatillinen jatkotutkinto samalla alalla kuin aiempi tutkinto			53 %	75 %	82 %	44 %
Ammatillinen tutkinto eri alalla kuin aiempi tutkinto			47 %	25 %	18 %	27 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Kaikki						
Yo-tutkinto	32 %					9 %
Yo-tutkintoa seuraava muu tutkinto		100 %				32 %
1. tutkinto, ammatillinen	68 %		0 %			19 %
Ammatillinen jatkotutkinto samalla alalla kuin aiempi tutkinto			56 %	74 %	81 %	25 %
Ammatillinen tutkinto eri alalla kuin aiempi tutkinto			44 %	26 %	19 %	15 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kun tarkastellaan niitä vuoden 2006 vähintään 30-vuotiaita työllisiä, jotka parhailaan opiskelivat samalla, kuva on muutoin melko samanlainen, mutta ylioppilastutkintoa tai ensimmäistä perusasteen jälkeistä tutkintoaan opiskelevien osuus oli

alempi eli 19 prosenttia ja opintoalaa vaihtaneiden toista tutkintoa opiskelevien osuus suhteellisesti vähän korkeampi eli noin kolmannes. (Taulukko 21)

Taulukko 21. Vuonna 2006 opiskelevat vähintään 30 -vuotiaat työlliset: opintojen tavoite edeltäneen tutkinnon tason mukaan

Nykyisten opintojen tavoitetaso	Aiempi koulutustaso					
	Ei aikaisempaa tutkintoa	Yo-tutkinto	Keskiaste	Alempi korkeaste	Ylempi korkeaste	Yhteensä
1. ammatillinen tutkinto	96 %					7 %
Yo-tutkinto	4 %		3 %	1 %	0 %	2 %
Ammatillinen tutkinto yo-tutkinnon jälkeen		100 %				10 %
Jatkotutkinto samalla alalla			54 %	57 %	62 %	47 %
Uusi tutkinto eri alalla			43 %	41 %	37 %	34 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Liitetaulukossa 3 on tarkasteltu tutkintoaloittain ja ikäryhmittäin, miten usein hiltajattain suoritettu tutkinto on ensimmäinen ammatillinen tutkinto, jatkotutkinto aiemmalle saman alan tutkinnolle tai uuden alan tutkinto. Tekniikan tutkinnon hiltajattain suorittaneista työllisistä selvästi keskimääräistä harvempi on uuden alan koulutuksen hankkineita. Samaten erityisesti aikuisena palvelualan koulutuksen suorittaneissa on keskimääräistä vähemmän koulutusalan vaihtajia. Kaikkein yleisimmin alan vaihtajia on luonnontieteellisen koulutuksen suorittaneissa ja maa- ja metsätalouden koulutuksen suorittaneiden pienessä ryhmässä, mutta erot ovat vähäiset useimpiin muihin aloihin verrattuna.

Seuraavassa taulukossa 22 on tarkasteltu vähintään 30 vuotta täyttäneiden hiltajattain tutkinnon suorittaneiden osalta tämän uuden tutkinnon alaa aikaisemman tutkinnon alan mukaan.

Yleisintä mahdollisen jatkotutkinnon suorittaminen aikaisemmalla alalla oli kasvatustieteellisen tai opettajatutkinnon sekä terveys- tai sosiaali-alan tutkinnon suorittaneilla. Heistä valtaosalla eli runsaalla kolmella neljäsosalla uusi tutkinto oli jatkotutkinto samalla alalla. Opetusalalla opiskelleista noin kymmenesosan uusi tutkinto oli humanistinen ja terveys- ja sosiaali-alaa opiskelleista saman verran jatkoi opintoja kaupallisella tai yhteiskuntatieteellisellä alalla. Muille aloille siirtyminen oli varsin harvinaista.

Mahdollisen jatkotutkinnon suorittaminen samalla alalla oli kaikkein harvinaisinta niiden kohdalla, joilla edeltävä tutkinto oli maa- ja metsätalouden alalla. Vain runsas kolmannes suoritti saman alan jatkotutkinnon; viidennes suoritti uuden tutkintonsa tekniikan alalla ja 16 prosenttia kaupallisella tai yhteiskuntatieteellisellä alalla. Melko moni siirtyi myös terveys-, sosiaali- tai palvelualalle. Myös Palvelualan tutkinnon suorittaneilla saman alan jatkotutkinnon suorittaminen oli

keskimääräistä harvinaisempaa (40% uuden tutkinnon suorittaneista). Runsaan neljänneksen jatkotutkinto oli sosiaali- ja terveystieteiden alalla ja lähes viidennes kaupallisen tai yhteiskuntatieteellisen alalla.

Muiden alojen tutkinnon suorittaneista karkeasti kaksi kolmannesta suoritti mahdollisen seuraavan tutkintonsa samalla alalla kuin aikaisempaan tutkintonsa. Mikäli he vaihtoivat alaa, tavallisinta oli suorittaa kaupallisen tai yhteiskuntatieteellisen alan tai terveys- tai sosiaalialan tutkinto.

Taulukko 22. Hiljattain tutkinnon suorittaneet 30 vuotta täyttäneet: uuden tutkinnon ala edeltävän tutkinnon alan mukaan

Edellinen tutkintoala	Tutkintoala 2006									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Yht.
Ei perustason jälkeistä tutkintoa	3 %		3 %	22 %	2 %	23 %	3 %	23 %	21 %	100 %
1. Yleissivistävä koulutus	0 %	6 %	18 %	30 %	8 %	19 %	3 %	11 %	5 %	100 %
2. Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus		76 %	10 %	4 %		1 %	1 %	4 %	4 %	100 %
3. Humanistinen ja taidealan koulutus		5 %	60 %	12 %	2 %	7 %	0 %	11 %	3 %	100 %
4. Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus		2 %	5 %	67 %	2 %	8 %	2 %	10 %	4 %	100 %
5. Luonnontieteellinen koulutus		1 %	1 %	23 %	56 %	4 %	1 %	12 %	1 %	100 %
6. Tekniikan koulutus		1 %	2 %	10 %	3 %	65 %	2 %	9 %	8 %	100 %
7. Maa- ja metsätalousalan koulutus			2 %	16 %	3 %	20 %	36 %	13 %	10 %	100 %
8. Terveystieteellinen ja sosiaalialan koulutus		2 %	2 %	9 %	1 %	2 %	1 %	78 %	5 %	100 %
9. Palvelualojen koulutus		2 %	4 %	18 %	2 %	7 %	2 %	26 %	40 %	100 %
Yhteensä	0 %	4 %	8 %	23 %	4 %	22 %	3 %	25 %	13 %	100 %

Vastaavat taulukot kaikilta yhteensä ja alle 30-vuotialta ovat liitetaulukkoina 4 ja 5. Jatkotutkinnon suorittaminen samalla alalla kuin aikaisempikin tutkinto oli nuorilla yleensä kaikilla aloilla suhteellisesti yhtä yleistä kuin aikuisillakin, paitsi nuoret luonnontieteellisen koulutuksen suorittaneet suorittivat jatkotutkintonsa useammin samalla alalla ja maa- ja metsätalousalan koulutuksen suorittaneet taas eri alalla kuin samojen ryhmien aikuiset. Siinä, mille aloille koulutusala vaihtaneet suuntautuivat, oli myös joitakin eroja ikäryhmien välillä (vrt. taulukko 22 ja liitetaulukko 4).

Kouluttautuneiden osuus liikkuvuudesta

Taulukko 23. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: tutkinnon suorittaminen ja opiskelu seuranta-aikana liikkuvuuden mukaan

Liikkuvuus 2004–06	Kouluttautuminen				
	Tutkinto hiljattain	Tutkinto hil- jattain, jatkaa opiskelua	Muu opiskelija	Muut	Yhteensä
Kaikki yhteensä					
Samassa työssä	3 %	0 %	7 %	90 %	100 %
Vaihtanut työpaikkaa	16 %	4 %	17 %	62 %	100 %
Vaihtanut toimialaa	18 %	5 %	20 %	57 %	100 %
Tulokas	13 %	3 %	15 %	69 %	100 %
Yhteensä	8 %	2 %	11 %	78 %	100 %
Alle 30 v					
Samassa työssä	10 %	2 %	20 %	68 %	100 %
Vaihtanut työpaikkaa	34 %	11 %	28 %	28 %	100 %
Vaihtanut toimialaa	33 %	11 %	30 %	26 %	100 %
Tulokas	29 %	8 %	27 %	36 %	100 %
Yhteensä	28 %	9 %	26 %	37 %	100 %
30+ v					
Samassa työssä	2 %	0 %	6 %	91 %	100 %
Vaihtanut työpaikkaa	8 %	1 %	12 %	78 %	100 %
Vaihtanut toimialaa	9 %	1 %	14 %	76 %	100 %
Tulokas	8 %	1 %	11 %	80 %	100 %
Yhteensä	4 %	0 %	8 %	87 %	100 %

Kaikesta työpaikkaliikkuvuudesta 38 prosenttia oli opiskelijoiden ja hiljattain tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta. Kaikista liikkuneista 21 prosenttia jatkoi opintojaan ja 20 prosenttia oli suorittanut samoihin aikoihin tutkinnon (ryhmät osin päällekkäisiä). Toisin sanoen kaikesta työpaikkaliikkuvuudesta noin viidennes liittyy opiskelijoiden työssäkäyntiin, samaten noin viidennes on hiljattain tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta, ja loput kolme viidennestä muiden työllisten työpaikan vaihtoa. Toimialaa vaihtaneista tutkinnon hiljattain suorittaneiden ja varsinkin opiskelijoiden osuudet olivat vielä jonkun verran suuremmat (yhteensä 43 prosenttia). (Taulukko 23.)

Alle 30 v ikäryhmässä työpaikkaa vaihtaneiden ryhmästä peräti 72 prosenttia oli samalla tai hiljattain kouluttautunut. Tässä ikäryhmässä 39 prosenttia liikkuneista oli työpaikkaa vaihtaessaan opiskelija. Tätä vanhempien eli vähintään 30-vuotiaiden työpaikkaliikkuvuudesta koulutukseen osallistuneiden osuus oli 22 prosenttia, joista opiskelevien osuus oli runsaat puolet. Toimialaa vaihtaneista opiskelijoiden osuus on suhteellisesti suurempi kuin työpaikkaa vaihtaneista, mutta aikuisten kohdalla myös hiljattain tutkinnon suorittaneiden osuus on vähän suurempi.

Taulukosta 23 näkyy myös, että samassa työpaikassa viimeiset kolme vuotta pysyneiden ryhmässä koulutukseen osallistuneiden osuus oli yhteensä 10 prosenttia – kolme prosenttia oli tässä työssä olleessaan suorittanut tutkinnon ja lisäksi seitsemän prosenttia opiskeli parhaillaan työn ohella. Tässä ei-liikkuneiden ryhmässä kouluttautuneiden osuus alle 30-vuotiaista (joilla samassa työpaikassa pysyminen oli melko harvinaista) oli noin kolmannes ja sitä vanhemmista yhdeksän prosenttia.

Työmarkkinoille tarkasteluaikana vähintään kolmen vuoden tauon jälkeen ensimmäistä kertaa tulleiden pienestä ryhmästä 31 prosenttia kuului koulutukseen osallistuneisiin; noin puolet tästä ryhmästä oli suorittanut hiljattain tutkinnon ja vähän useampi opiskeli vuonna 2006. Nuorista tässä ryhmästä 64 prosenttia kuului kouluttautuneisiin ja aikuisista 20 prosenttia.

Taulukossa 24 on tarkasteltu kouluttautuneiden ja kouluttamattomien nuorten ja aikuisten osuuksia liikkuvuuden mukaan erotetuissa ryhmissä. Samassa työssä koko seuranta-ajan pysyneistä kymmenen prosenttia oli hiljattain kouluttautunut, ja heistä – kuten yleensäkin samassa työssä pysyneistä – valtaosa oli aikuisia. Liikkuneista, etenkin toimialaa vaihtaneista selvästi suurempi osa on nuoria, joista valtaosa on kouluttautunut; myös aikuisten liikkuvuuden taustalla on usein koulutus, vaikka selvä enemmistö liikkuneista aikuisista ei olekaan hiljattain kouluttautunut.

Kaikista työpaikkaa vaihtaneista siis 38 prosenttia oli hiljattain tai parhaillaan kouluttautuneita; enemmistö tästä ryhmästä oli nuoria (kaikista liikkuneista 23% nuoria kouluttautuneita, 15% yli 30-vuotiaita kouluttautuneita). Työpaikkaa vaihtaneista vähän yli puolet (53%) oli kuitenkin aikuisia, joiden liikkuvuuteen koulutus ei ollut yhteydessä. Lisäksi työnvaihtajista noin kymmenesosa oli alle 30-vuotiaita, jotka eivät hiljattain olleet kouluttautuneet.

Toimialaa vaihtaneista peräti runsaat 40 prosenttia oli kouluttautunut. Heistä lähes kaksi kolmannesta oli nuoria.

Tulokkaiden pienestä ryhmästä noin 30 prosenttia oli kouluttautunut; puolet heistä oli nuoria ja toinen puoli aikuisia. Muista kuin hiljattain tai parhaillaan kouluttautuneista tulokkaista valtaosa oli aikuisia.

Taulukko 24. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: Nuoret ja aikuiset koulutukseen osallistuneet liikkuvuuden mukaan

Työpaikkaliikkuvuus	Kouluttautuminen				
	Nuori, ei koulutuksessa	Nuori, kouluttautunut	Aikuinen, ei koulutuksessa	Aikuinen, kouluttautunut	Yhteensä
Samassa työssä 2004–06	5 %	2 %	85 %	8 %	100 %
Vaihtanut työpaikkaa	9 %	23 %	53 %	15 %	100 %
Vaihtanut toimialaa	9 %	27 %	48 %	15 %	100 %
Tulokas	9 %	16 %	61 %	15 %	100 %
Yhteensä	6 %	11 %	72 %	11 %	100 %

Liikkuvuus kouluttautumisen mukaan

Kouluttautuminen lisää liikkuvuuden todennäköisyyttä yli kaksinkertaiseksi, kuten seuraavasta taulukosta 25 ilmenee. Kaikista hiljattain kouluttautuneista 72 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ja 51 prosenttia samalla toimialaa, ja hiljattain tutkinnon suorittaneista (siis huomioimatta niitä, joiden koulutus on kesken) vastaavat osuudet olivat vielä korkeammat, 80 ja 56 prosenttia. Muista (ei hiljattain kouluttautuneista) työllisistä vastaavat osuudet olivat 32 prosenttia ja 19 prosenttia.

30 vuotta täyttäneistä tutkinnon hiljattain suorittaneista 64 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ja 41 prosenttia toimialaa. Mikäli hiljattain tutkinto oli ensimmäinen perusasteen jälkeen tai eri alalla kuin aikaisempi tutkinto, liikkuvuus oli hie-man yleisempää kuin saman alan jatkotutkinnon suorittaneilla, mutta ero oli pieni. Tässä ikäryhmässä työn ohella opiskelevista 46 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ja 31 prosenttia toimialaa. Muista kuin kouluttautuneista aikuista 30 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ja 17 prosenttia toimialaa.

Nuorten liikkuvuus on olennaisesti yleisempää kuin aikuisten sekä kouluttautuneiden että muiden ryhmissä, mutta vaihtelee kouluttautumisen mukaan samaan tapaan kuin aikuisillakin.

Taulukko 25. Liikkuvuus kouluttautumisen tyyppin mukaan. Aikuiset, nuoret ja kaikki yhteensä.

Liikkuvuus 2004–06	Kouluttautuminen 2004–06							
	1. tutkinto (hiljattain)	Hiljattain tutkinto samalla alalla	Hiljattain tutkinto uudella alalla	Hiljattain tutkinto yhteensä	Ei tutkintoa hiljattain, opiskelija 2006	Kouluttautuneet yhteensä	Muut	Yhteensä
30+ v								
Riviprozentit	1 %	2 %	1 %	5 %	5 %	10 %	90 %	100 %
Vaihtanut työpaikkaa	65 %	62 %	67 %	64 %	46 %	55 %	30 %	32 %
Vaihtanut toimialaa	43 %	39 %	43 %	41 %	31 %	36 %	17 %	19 %
Alle 30 v								
Riviprozentit	29 %	5 %	3 %	37 %	20 %	57 %	44 %	100 %
Vaihtanut työpaikkaa	91 %	81 %	85 %	89 %	80 %	86 %	59 %	74 %
Vaihtanut toimialaa	67 %	56 %	60 %	65 %	64 %	65 %	40 %	54 %
Kaikki								
Riviprozentit	6 %	3 %	2 %	11 %	8 %	19 %	82 %	100 %
Vaihtanut työpaikkaa	86 %	68 %	73 %	80 %	61 %	72 %	32 %	39 %
Vaihtanut toimialaa	63 %	44 %	48 %	56 %	45 %	51 %	19 %	25 %

Seuraavassa taulukossa 26 on ensinnäkin tarkasteltu sitä, kuinka usein liikkuvuuteen liittyy työttömyyttä koulutukseen osallistumisen mukaan erotelluissa ryhmissä.

Keskimäärin 38 prosenttia työpaikan vaihtajista on ollut tarkasteluajana työttömänä. Jonkun verran tätä useammin työttömyyttä ovat kokeneet kouluttautuneet aikuiset, ja selvästi tätä useammin koulutuksen ulkopuolella viime vuodet olleet nuoret työpaikan vaihtajat, joista noin joka toisen liikkuvuuteen liittyy työttömyys. Voimme päätellä, että nuorilla koulutuksen ulkopuolella olo lisää työttömyysriskiä, mutta aikuisilla kouluttautuminen ehkä liittyy työttömyysriskiin toisella tavalla: osa kouluttautumisesta on reaktio työttömyyteen tai sen uhan kasvuun.

Taulukko 26. 2004–06 työpaikkaa vaihtaneet ja tulokkaat: työttömyyden kokeminen, työpaikan vaihdosten toistuvuus sekä toimialan vaihtaminen ikäryhmän ja koulutukseen osallistumisen mukaan

Kouluttautuminen	Työttömyyttä	Vähintään kaksi työpaikan vaihdosta	Toimialan vaihdos
Nuori, ei koulutuksessa	51 %	54 %	64 %
Nuori, kouluttautunut	36 %	64 %	73 %
Aikuinen, ei koulutuksessa	36 %	39 %	55 %
Aikuinen, kouluttautunut	41 %	47 %	63 %
Nuoret yhteensä	40 %	61 %	71 %
Aikuiset yhteensä	37 %	40 %	57 %
Kouluttautuneet yhteensä	38 %	57 %	69 %
Koulutukseen osallistumattomat yhteensä	38 %	41 %	56 %
Kaikki yhteensä	38 %	47 %	61 %

Taulukosta 26 nähdään myös, että kouluttautumiseen liittyy sekä nuorilla että aikuisilla hyvin selvästi kasvanut todennäköisyys vaihtaa työpaikkaa useita kertoja suhteellisen lyhyen ajan sisällä ja myös lähes yhtä selvästi kasvanut todennäköisyys vaihtaa samalla toimialaa. Vähintään kahdesti työpaikkaa vaihtaneiden osuus on kouluttautuneilla 57 prosenttia ja muilla 41 prosenttia kaikista liikkuneista. Toimialaa vaihtaneiden osuus liikkuneista on kouluttautuneilla 69 prosenttia ja muilla 56 prosenttia. Nuorilla, jotka muutoinkin ovat liikkuvampia, nämä osuudet ovat selvästi korkeammat kuin aikuisilla, mutta koulutukseen osallistumisen vaikutus on suhteellisesti suunnilleen yhtä suuri molemmissa ikäryhmissä.

Liikkuvuus ja siihen liittyvät katkokset toimialoittain

Seuraavassa taulukossa 27 on ensin tarkasteltu työpaikan ja toimialan vaihtamisen yleisyyttä toimialoittain aikavälillä 2004–2006. Tarkastelu on tehty vuoden 2006 toimialan mukaan, eli sen toimialan mukaan, jolla henkilö työskenteli mahdollisen liikkuvuuden jälkeen. Keskimäärin liikkuneiden osuus oli 39 prosenttia. Yleisintä liikkuvuus oli rakentamisen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan ja koulutuksen toimialoilla, joilla noin puolet työllisistä tai vähän ylikin oli vaihtanut työpaikkaa ainakin kerran kolmen vuoden aikana. Keskimääräistä selvästi yleisempää liikkuvuus

oli myös liike-elämän palveluissa ja terveys- ja sosiaalipalveluissa. Alhaisinta liikkuvuus oli maa- ja metsätalouden, teollisuuden ja rahoituksen toimialoilla, joilla työpaikkaa vaihtaneiden osuus oli neljänneksen luokkaa.

Keskimäärin 23 prosenttia kohderyhmästä oli vaihtanut toimialaa edeltävien kolmen vuoden aikana. Harvinaisinta tämä oli ollut maa- ja metsätalouden toimialalla, jolla työskentelevistä 12 prosenttia oli tullut muulta toimialalta. Muita aloja selvästi harvinaisempaa toimialaliikkuvuus oli ollut myös teollisuudessa (16%), ja jonkun verran keskimääräistä harvinaisempaa rahoituksen (18%), terveys- ja sosiaalipalvelujen (19%) ja liikenteen (20%) toimialoilla. Kuten liikkuneiden osuus yleensäkin, myös muulta toimialalta tulleiden osuus oli korkein (noin kolmannes) rakentamisen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan ja koulutuksen toimialoilla.

Taulukko 27. Työllisenä vuoden 2006 lopussa olleet: työpaikka- ja toimialaliikkuvuus toimialoittain edeltävien kolmen vuoden aikana

Toimiala 2006	Liikkuvuus 2004–06				
	Ei liikkunut	Vaihtoi vain työpaikkaa	Vaihtoi työpaikkaa ja toimialaa	Tulokas	Yhteensä
Maa-, metsä- ja kalatalous	75 %	12 %	12 %	1 %	100 %
Teollisuus	71 %	12 %	16 %	1 %	100 %
Rakennus	45 %	28 %	25 %	2 %	100 %
Kauppa	62 %	13 %	23 %	2 %	100 %
Majoitus	48 %	18 %	32 %	2 %	100 %
Liikenne	64 %	14 %	20 %	1 %	100 %
Rahoitus	75 %	7 %	18 %	1 %	100 %
Liike-el.palv.	51 %	13 %	34 %	2 %	100 %
Julkinen hall.	63 %	9 %	26 %	1 %	100 %
Koulutus	48 %	17 %	34 %	1 %	100 %
Terv./sos.palv.	53 %	25 %	19 %	2 %	100 %
Muu	55 %	14 %	29 %	2 %	100 %
Tuntematon	27 %	69 %		4 %	100 %
Yhteensä	59 %	16 %	23 %	2 %	100 %

Taulukossa 28 on verrattu eri toimialoja sen mukaan kuinka usein työpaikan vaihtoon on liittynyt työttömyyttä tai muita työmarkkinauran katkoksia. Tässä on melko suurta toimialoittaista vaihtelua.

Keskimäärin työpaikkaa ainakin kerran kolmen vuoden aikana vaihtaneista 37 prosenttia oli kokenut samalla ainakin jossakin vaiheessa työttömyyttä. Selvästi muita aloja yleisempää tämä oli teollisuuden ja rakentamisen aloilla tarkastelun päättyessä työskennelleiden kohdalla: heistä vähän yli puolet oli ollut työttömänä työpaikkojen välillä. Myös majoitus- ja ravitsemusalalla työttömyys oli selvästi keskimääräistä yleisempää (42% liikkuneista). Harvinaisinta työttömyys oli julkisen

hallinnon ja rahoituspalveluiden aloilla, joilla työskennelleistä työpaikkaa vaihtaneista vain vajaa neljännes oli samalla ollut työttömänä. Myös koulutuksen toimialalla työttömyyttä kokeneiden osuus oli selvästi keskimääräistä alhaisempi, 29 prosenttia. Työttömyyden kokeminen liittyy ilmeisesti osin liikkuvuuden yleisyyteen alalla, muttei kuitenkaan vaihtelee suoraan samalla tavalla, eikä myöskään esim. alan yleisen koulutustason mukaan. Ilmeisesti kysymys on pitkälle aloittaisesta työvoiman kysynnän ja tarjonnan suhteesta.

Muun työvoiman ulkopuolella olon liittyminen liikkuvuuteen vaihtelee toimialoittain paljon vähemmän kuin työttömyyden esiintyminen. Selvästi harvinaisinta se on teollisuudessa ja rakennusalailla ja muita aloja yleisempää rahoitusalailla ja sosiaali- ja terveystaloudissa. Tämä vaihtelu voi liittyä sukupuoleen (naisvaltaisilla aloilla on enemmän perhevapaita) ja kouluttautumisen yleisyyteen alalle työllistävien keskuudessa.

Selvästi yleisintä sujuva työpaikan vaihto ilman katkoksia on julkisen hallinnon toimialalla ja myös koulutusalailla se on keskimääräistä yleisempää.

Taulukko 28. Työllisenä vuoden 2006 lopussa olleet ja työpaikkaa edeltävien Holmen vuoden aikana vaihtaneet: työpaikan vaihtoon liittyneet työuran katkokset toimialoittain

Toimiala 2006	Työpaikan vaihtoon mahdollisesti liittyneet työuran katkokset 2004–06			
	Sujuva työpaikan vaihto	Työtön työpaikkojen välillä	Muu katkos työpaikkojen välillä	Yhteensä
Maa-, metsä- ja kalatalous	34 %	36 %	30 %	100 %
Teollisuus	29 %	51 %	21 %	100 %
Rakennus	25 %	51 %	24 %	100 %
Kauppa	32 %	37 %	30 %	100 %
Majoitus	32 %	42 %	26 %	100 %
Liikenne	34 %	37 %	29 %	100 %
Rahoitus	38 %	24 %	38 %	100 %
Liike-el.palv.	38 %	35 %	27 %	100 %
Julkinen hall.	55 %	23 %	23 %	100 %
Koulutus	40 %	29 %	30 %	100 %
Terv./sos.palv.	32 %	33 %	35 %	100 %
Muu	37 %	33 %	30 %	100 %
Tuntematon	33 %	40 %	27 %	100 %
Yhteensä	34 %	37 %	28 %	100 %

Taulukko 29. Työllisenä vuoden 2006 lopussa olleet ja toimialaa edeltävien holmen vuoden aikana vaihtaneet: toimialan vaihtoon liittyneet työuran katkokset toimialoittain

Toimiala 2006	Toimialan vaihtoon mahdollisesti liittyneet työuran katkokset 2004–06			
	Sujuva työpaikan vaihto	Työtön työpaikkojen välillä	Muu katkos työpaikkojen välillä	Yhteensä
Maa-, metsä- ja kalatalous	47 %	31 %	22 %	100 %
Teollisuus	37 %	43 %	20 %	100 %
Rakennus	32 %	46 %	21 %	100 %
Kauppa	37 %	36 %	27 %	100 %
Majoitus	38 %	38 %	24 %	100 %
Liikenne	35 %	37 %	28 %	100 %
Rahoitus	43 %	25 %	33 %	100 %
Liike-el.palv.	41 %	34 %	26 %	100 %
Julkinen hall.	61 %	21 %	18 %	100 %
Koulutus	47 %	26 %	27 %	100 %
Terv./sos.palv.	41 %	32 %	26 %	100 %
Muu	43 %	29 %	28 %	100 %
Yhteensä	41 %	34 %	25 %	100 %

Sekä työttömyys että muut katkokset ovat vähän harvinaisempia toimialan vaihtosten kuin muun liikkuvuuden yhteydessä. (taulukko 29). Pääosin toimialoittaiset vaihtelut tässä ovat samansuuntaisia kuin yleensäkin liikkuvuuden yhteydessä

Liikkuvuuden liittyminen koulutukseen toimialoittain

Taulukossa 30 on tarkasteltu äskettäisen tai parhaillaan jatkuvan kouluttautumisen liittymistä työpaikkaliikkuvuuteen toimialoittain. Taulukoissa on erotettu nuoret (alle 30-vuotiaat) ja aikuiset (vähintään 30-vuotiaat) toisistaan.

Kaikista edeltävien kolmen vuoden aikana työpaikkaa vähintään kerran vaihtaneista keskimäärin 38 prosenttia kuului kouluttautuneisiin. Selvästi suurin kouluttautuneiden osuus liikkuneista oli rahoitusalaalla (52 %) ja keskimääräistä suurempi (runsaat 40 %) se oli myös kaupan, koulutuksen ja liike-elämän palveluiden toimialoilla. Selvästi keskimääräistä alhaisempi kouluttautuneiden osuus liikkuneista oli rakennusalaalla (22 %) ja maa- ja metsätaloudessa (24 %).

Alle 30-vuotiaiden osuus kaikesta työpaikkaliikkuvuudesta oli 32 prosenttia. Keskimääräistä alhaisempi (neljännes tai alle) se oli maa- ja metsätalouden, sosiaali- ja terveydenhuollon, koulutuksen ja julkisen hallinnon toimialoilla. Korkein (runsaat 40 prosenttia) se oli kaupan, rahoituksen sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan aloilla. Nuorten osuus liikkuvuudesta vaihteli suunnilleen sen mukaan kuin nuorten osuus eri toimialojen työllisistäkin vaihteli (vrt. liitetaulukko 6).

Taulukko 30. Työllisenä vuoden 2006 lopussa olleet ja työpaiikkaa edeltävien holmen vuoden aikana vaihtaneet: nuorten ja aikuisten kouluttautuneiden osuus liikkuvuudesta toimialoittain

Toimiala 2006	Toimialajakauma	Ikäryhmien ja kouluttautuneiden osuudet					
		Nuori, ei koulutuksessa	Nuori, koulutautunut	Aikuinen, ei koulutuksessa	Aikuinen, koulutautunut	Nuoret yhteensä	Kouluttautuneet yhteensä
Maa-, metsä- ja kalatalous	3 %	9 %	13 %	66 %	12 %	22 %	25 %
Teollisuus	13 %	12 %	25 %	52 %	11 %	37 %	36 %
Rakennus	9 %	13 %	13 %	65 %	9 %	26 %	22 %
Kauppa	11 %	12 %	34 %	44 %	10 %	46 %	44 %
Majoitus	4 %	13 %	29 %	48 %	10 %	42 %	39 %
Liikenne	6 %	13 %	26 %	51 %	10 %	39 %	36 %
Rahoitus	1 %	6 %	38 %	42 %	14 %	44 %	52 %
Liike-el.palv.	15 %	9 %	28 %	49 %	14 %	37 %	42 %
Julkinen hall.	5 %	5 %	20 %	56 %	20 %	25 %	40 %
Koulutus	9 %	3 %	19 %	54 %	24 %	22 %	43 %
Terv./sos.palv.	18 %	6 %	17 %	57 %	20 %	23 %	37 %
Muu	5 %	8 %	25 %	51 %	16 %	33 %	41 %
Tuntematon	1 %	9 %	16 %	66 %	9 %	25 %	25 %
Yhteensä	100 %	9 %	23 %	53 %	15 %	32 %	38 %

Aikuisten kouluttautuneiden osuus kaikesta liikkuvuudesta oli 15 prosenttia. Keskimääräistä selvästi korkeampi (20 % tai enemmän) tämä osuus oli koulutuksen, julkisen hallinnon ja terveys- ja sosiaalipalveluiden aloilla. Keskimääräistä selvästi alhaisempi (10 % tai vähemmän) se oli rakentamisen, kaupan, majoitus- ja ravitsemistoinnin sekä liikenteen toimialoilla.

Nuorten kouluttautuneiden osuus oli keskimäärin 23 prosenttia. Olennaisesti muita korkeampi se oli rahoituksen (38 %) ja kaupan (34 %) aloilla. Alhaisin (13 %) se oli rakennustoiminnassa ja maa- ja metsätaloudessa, ja alhainen (17 %) myös sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Taulukossa 31 on tarkasteltu toimialoittain sitä, kuinka suuri osa toimialaa vaihtaneista oli tähän muutokseen liittyen kouluttautunut. Taulukossa on verrattu sitä, mikä oli kouluttautuneiden osuus kultakin toimialalta lähteneistä ja sille tulleista.

Keskimäärin 43 prosenttia toimialalta toiselle siirtyneistä oli samoihin aikoihin suorittanut tutkinnon tai parhaillaan opiskeli. Muita aloja selvästi yleisempää (48-49 %) tämä oli koulutuksen, liike-elämän palveluiden ja majoitus- ja ravitsemistoinnin aloilla. Hyvin selvästi muita aloja harvemmin maa- ja metsätalouseläältä pois siirtymiseen liittyi kouluttautuminen (22 %:lla) ja selvästi muita aloja harvemmin myös rakennusalalla (31 %:lla). Jonkun verran keskimääräistä harvemmin (38-39 %) kouluttautuminen liittyi rahoitusalaalta, teollisuudesta ja julkisesta hallinnosta muulle alalle siirtymiseen.

Toimialalle muulta alalta tulleista äskettäin tai parhaillaan kouluttautuneita oli keskimäärin 42 prosenttia. Hyvin selvästi muita aloja harvemmin (26–28 %) teollisuuteen ja maa- ja metsätalouteen tulleet olivat kouluttautuneita. Muita aloja selvästi enemmän alalle tulijoissa oli kouluttautuneita rahoitusallalla (55 %). Liike-elämän palveluiden ja kaupan alalle tulijoissa oli myös vähän keskimääräistä enemmän kouluttautuneita (46 %).

Taulukko 31. Toimialaa vaihtaneet: kouluttautumisen liittyminen toimialalta toiselle siirtymiseen

Toimiala	Toimialajakauma ennen liikkuvuutta	Kouluttautuneiden osuus toimialalta lähteneistä	Toimialajakauma 2006	Kouluttautuneiden osuus toimialalle tulleista
Maa-, metsä- ja kalatalous	4 %	22 %	2 %	28 %
Teollisuus	14 %	39 %	13 %	42 %
Rakennus	6 %	31 %	7 %	26 %
Kauppa	12 %	46 %	12 %	46 %
Majoitus	4 %	48 %	4 %	44 %
Liikenne	6 %	41 %	6 %	43 %
Rahoitus	1 %	38 %	1 %	55 %
Liike-el.palv.	19 %	48 %	19 %	46 %
Julkinen hall.	6 %	39 %	7 %	40 %
Koulutus	10 %	49 %	10 %	45 %
Terv./sos.palv.	10 %	43 %	13 %	43 %
Muu	6 %	47 %	6 %	44 %
Yhteensä	100 %	43 %	100 %	42 %

Liikkuvuus tutkintoaloittain

Taulukko 32. Hiljattain tutkinnon suorittaneet: liikkuvuus tutkintoalan ja ikäryhmän mukaan

Hiljattaisen tutkinnon ala	Kaikki	Vaihtanut työpaikkaa	Vaihtanut toimialaa
30+ v			
Yleissivistävä koulutus	0 %	47 %	37 %
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	4 %	76 %	52 %
Humanistinen ja taidealan koulutus	8 %	76 %	57 %
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	23 %	55 %	41 %
Luonnontieteellinen koulutus	4 %	62 %	46 %
Tekniikan koulutus	22 %	56 %	39 %
Maa- ja metsätalouden koulutus	3 %	64 %	42 %
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	25 %	78 %	38 %
Palvelualojen koulutus	13 %	59 %	40 %
Yhteensä	100 %	64 %	41 %
Alle 30 v			
Yleissivistävä koulutus	15 %	92 %	70 %
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	3 %	96 %	75 %
Humanistinen ja taidealan koulutus	7 %	93 %	72 %
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	17 %	85 %	69 %
Luonnontieteellinen koulutus	3 %	88 %	63 %
Tekniikan koulutus	26 %	87 %	63 %
Maa- ja metsätalouden koulutus	3 %	88 %	57 %
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	15 %	95 %	56 %
Palvelualojen koulutus	12 %	87 %	66 %
Yhteensä	100 %	89 %	65 %
Kaikki			
Yleissivistävä koulutus	9 %	92 %	69 %
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	3 %	87 %	65 %
Humanistinen ja taidealan koulutus	7 %	86 %	65 %
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	20 %	72 %	57 %
Luonnontieteellinen koulutus	3 %	76 %	56 %
Tekniikan koulutus	25 %	77 %	55 %
Maa- ja metsätalouden koulutus	3 %	79 %	51 %
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	18 %	86 %	46 %
Palvelualojen koulutus	12 %	76 %	55 %
Yhteensä	100 %	80 %	56 %

Kouluttautumiseen liittyvä liikkuvuus vaihtelee jossakin määrin uuden tutkinnon alan mukaan. Taulukossa 32 on tarkasteltu hiljattain tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta iän ja tutkintoalan mukaan. Keskimääräistä useammin sekä työpaikkaa että toimialaa vaihtavat kasvatustieteellisestä ja opettajankoulutuksesta sekä

humanistiselta ja taidealalta valmistuneet. Lisäksi terveys- ja sosiaali-alan tutkinnon suorittaneet vaihtavat keskimääräistä useammin työpaikkaa mutta keskimääräistä harvemmin toimialaa. Edelleen (erityisesti aikuisena) kaupallisen tai yhteiskuntatieteellisen koulutuksen tai tekniikan koulutuksen suorittaneet vaihtavat työpaikkaa keskimääräistä harvemmin (toki yli puolet heistäkin vaihtaa työpaikkaa) ja (nuoret) maa- ja metsätalouden tutkinnon suorittaneet vaihtavat keskimääräistä harvemmin toimialaa. Ilmeisesti viimeksi mainituilla aloilla oman alan työpaikkaan on päästy ennen valmistumista useammin kuin kasvatus- ja humanistisilla aloilla?

Nuoret ylioppilastutkinnon hiljattain suorittaneet ovat erittäin liikkuvia, mutta aikuisena ylioppilastutkinnon suorittaneiden pieni ryhmä vaihtaa työtä tai toimialaa selvästi keskimääräistä harvemmin.

3 Kohderyhmänä vuosien 2004–05 työlliset: työvoimatutkimuksen ja rekisterien tietojen yhdistämiseen perustuva tarkastelu

Johdanto

Tässä luvussa toteutettu liikkuvuuden analyysi perustuu aineistoon, jossa vuonna 2004 työvoimatutkimukseen osallistuneille henkilöille on työvoimatutkimuksessa koottuun tietoon lisäksi yhdistetty rekisteriperusteisia historia- ja seurantatietoja (vrt. aineistojen esittely raportin alussa).

Yhdistetyn aineiston keskeinen etu on, että

- voidaan tarkastella ammatillista liikkuvuutta, mikä ei ole mahdollista rekisteriaineistolla, koska riittävän luotettavaa ja kattavaa ammattitietoa ei rekistereistä ole saatavilla, mutta työvoimatutkimuksesta se saadaan, ja
- aineistoon voidaan yhdistää pitkältä aikaväliltä mm. koulutusta, työssäoloa, työttömyyttä ym. koskevat yksityiskohtaiset tausta- ja seurantatiedot, joita työvoimatutkimuksesta ei saada.

Keskeiset tutkimuskysymykset ovat

- kuinka usein kouluttautuminen liittyy ammatin vaihtoon ja muuhun liikkuvuuteen, ja
- *miten kouluttautuminen ja liikkuvuus ovat yhteydessä myöhempään menestykseen työmarkkinoilla.*

Tällä aineistolla tehdyt analyysit on toteutettu lähinnä tilastollisten mallien avulla. Tällöin saadaan esiin kaikkien käytävissä olevien muuttujien ”omavaikutus” tutkittaviin seikkoihin eli liikkuvuuteen ja myöhempään työmarkkinamenestykseen. Tällöin otetaan huomioon muun muassa myös miten työuralla koetut katkokset ja mahdollinen työttömyys ja työvoimapoliittiset toimenpiteet liittyvät näihin seikkoihin. Liitetaulukossa 7 on esitetty malleissa käytettyjen riippumattomien muuttujien jakaumat.

Tarkastelun kohteeksi on otettu ne, jotka olivat *työllisiä työvoimatutkimuksen perusteella sekä vuonna 2004 ensimmäisen työvoimatutkimushaastattelun ajankohdana että 12 kuukautta myöhemmin vuonna 2005 neljännellä haastattelukerralla* (N=12.082).

Liikkuvuusmittarina on käytetty aikaisemman tähän aineistoon perustuvan analyysin tapaan (Aho ym. 2009) 1. ja 4. haastattelukerran vertailua: onko henkilö molemmilla haastattelukerroilla samassa työssä vai onko jälkimmäisellä kerralla eri työpaikassa / ammatissa / toimialalla. Mittaus koskee siis ns. bruttolikkuvuutta, joka tarkoittaa liikkuneiden osuutta populaatiossa, joka on työllinen sekä tarkasteltavan periodin alussa että sen lopussa. Ensimmäinen mittausajankohta jakautuu tasaisesti vuodelle 2004 ja toinen on siitä 12 kuukauden kuluttua. Tämä liikkuvuuden mittari eroaa edellisessä luvussa raportoidusta rekisteriaineistoon perustuvasta analyysistä usealla tavalla. Ensinnäkin liikkuvuuden ”tarkasteluikkuna” on tässä analyysissä tarkalleen 12 kuukautta, kun se edeltävässä pelkästään rekisteriaineistoon perustuvassa analyysissä oli kolme vuotta. Edeltävässä analyysissä ei myöskään verrattu kahta eksaktia ajankohtaa, vaan laskettiin kaikki työpaikan vaihdokset tarkasteluperiodilta. Tässä analyysissä siis verrataan kahta ajankohtaa, eikä ole tietoa siitä mitä niiden välillä tapahtui. Edellisen luvun analyysi taas perustui kaikkien työsuhteiden tarkasteluun kolmen vuoden ajanjaksolla. Lisäksi tässä kaikki liikkuvuuden mittarit perustuvat työvoimatutkimuksen haastatteluissa annettuihin tietoihin, kun edellä tiedot perustuvat rekisteröityihin tietoihin työsuhteiden alkamisesta ja päättymisestä sekä työnantajan toimialasta. Tosin työvoimatutkimuksessakin toimialatieto perustuu rekisteritietoon haastateltavan ilmoittaman työnantajansa toimialasta.

Kouluttautumista kuvaavaksi muuttujaksi on valittu *ammattillisen tai korkeakoulututkinnon suorittaminen vuosina 2003–04*. Liikkuvuusmittarin kuvaama liikkuvuus on pääosin tapahtunut tämän kouluttautumismuuttujan kuvaaman hiljattaisen tutkinnon suorittamisen jälkeen, tai joissakin tapauksissa samoihin aikoihin tutkinnon suorittamisen kanssa tai vähän aikaa sitä ennen. Edellisessä luvussa sekä kouluttautumisen että liikkuvuuden mittaus perustui kolmen vuoden periodiin, eikä pyritty huomioimaan sitä, tapahtuiko liikkuvuus kouluttautumista ennen, sen aikana tai sen jälkeen. Tutkinnon suorittamisaikaa koskeva tieto on molemmissa aineistoissa peräisin rekisteristä ja saatavissa vain kalenterivuoden tarkkuudella, joten sen tarkkaa sijoittumista mahdollisen liikkuvuuden tapahtumisajankohdan suhteen on mahdollista täsmällisesti määritellä.

Omaksi luokakseen on yhdistetty ne vuonna 2005 *opintojaan jatkavat*, jotka eivät kuulu edelliseen äskettäin tutkinnon suorittaneiden kategoriaan, sekä tutkinnon 2005 suorittaneet, ja lisäksi vielä ylioppilastutkinnon vuosina 2003–04 suorittaneet (aineistossamme pienehkö ryhmä), koska kaikilla näillä on joko opinnot kesken tai tutkinto useimmiten sijoittuu mahdollista liikkuvuutta myöhempään ajankohtaan. Tämä ryhmä on hyvin liikkuvaa, mutta kyse on lähinnä opiskeluaikaiseen työssäkäyntiin liittyvästä liikkuvuudesta, joka on syytä erottaa niiden liikkuvuudesta, jotka ovat varsinaisesti siirtyneet koulutuksesta työmarkkinoille.

Hiljattain tutkinnon suorittaneiden varsinaiseksi *vertailuryhmäksi* saadaan tässä asetelmassa ne työuralla olevat, jotka eivät ole hiljattain suorittaneet tutkintoa eivätkä opiskelleet.

Myöhemmän työuran seurannassa aineistosta on poistettu ne, joille ei löytynyt lainkaan rekisteriperusteisia tietoja työssäolosta tarkastelun lähtökohtana olevilta vuosilta 2004–05 (jolloin työvoimatutkimukseen mukaan olivat työssä) sekä ne, jotka seurannan kuluessa saavuttivat alimman yleiselle vanhuuseläkkeelle siirtymisen ikärajan eli täyttivät 63 vuotta viimeistään vuonna 2007 (heistä suuri osa myös jäi eläkkeelle seuranta-aikana). Näiden poistojen jälkeen seuranta-aineiston henkilöiden määräksi tuli N=10.331)

Seurannassa *myöhemmän työuran mittarina* päädyttiin kokeilujen jälkeen käyttämään muuttujaa, jossa oli seuraavat neljä luokkaa, jotka kuvaavat kolmen kalenterivuoden työuraa vuosina 2005–2007:

- työssä vähintään 33 kuukautta
- väliryhmä: enimmäkseen työssä, mutta alle 33 kuukautta
- työttömänä tai toimenpiteissä yli 6 kuukautta
- työvoiman ulkopuolella yli 18 kuukautta

(Myöhemmän työuran seurannassa kokeilimme myös mallia, jossa vastemuuttujana oli vuosien 2006–07 luokiteltu kahden kalenterivuoden työura, jolloin varmistettiin, että liikkuvuusmittari ja työuramittari eivät olleet osittainkaan ajallisesti päällekkäiset. Tällä mittarilla saatiin kuitenkin melkein täsmälleen samanlaiset tulokset kuin jatkossa raportoidulla vuosien 2005–07 seurantaan perustuvalla mittarilla.)

Liikkuvuus

Seuraavassa tarkastelemme kouluttautumisen ja muiden muuttujien vaikutusta liikkuvuuteen. Taulukossa 33 on esitetty ensiksi erityyppisten liikkuvuuden muotojen yleisyys hiljattaisen kouluttautumisen mukaan ilman että muiden seikkojen vaikutusta on vakioitu. Yksitoista prosenttia koko kohderyhmästä on tarkasteltavan 12 kuukauden aikana vaihtanut työpaikkaa, yhdeksän prosenttia ammattia ja seitsemän prosenttia toimialaa. Kaikkiaan 15 prosenttia kohderyhmästä on vuoden kuluessa vaihtanut vähintään yhtä näistä kolmesta.

Hiljattain kouluttautuneiden todennäköisyys liikkua jollakin mainituista tavoista on keskimäärin karkeasti kolminkertainen verrattuna muihin. Tässä osajoukossa työpaikkaa vaihtaneiden osuus on 27 prosenttia, ammattia vaihtaneiden osuus 21 prosenttia ja toimialaa vaihtaneiden osuus 15 prosenttia. Vähintään yhden tällaisen vaihdoksen on tehnyt 34 prosenttia.

Ammattien välisistä siirtymistä kiinnostunutta lukijaa silmällä pitäen liitämme raporttiin vielä karkealla luokituksella (aineisto ei riitä yksityiskohtaisempaan luokitteluun) ammattiryhmistä toisiin siirtyneiden osuuksien jakaumat niiden osalta, jotka ovat asetelmassamme vaihtaneet ammattia (liitetaulukot 8 ja 9).

Taulukko 33. Bruttoliikkuvuus vuosina 2004–05: toimialaa, ammattia ja työpaikkaa vaihtaneiden osuudet äskettäisen kouluttautumisen mukaan

Liikkuvuus 2004–05	Kouluttautuminen 2003–05			
	Ammatti- tai korkeakoulututkinto 2003–04	Opiskeli 2005 tai suoritti tutkinnon 2005	Ei kouluttanut	Yhteensä
Vaihtanut toimialaa	15 %	18 %	5 %	7 %
Vaihtanut ammattia	21 %	22 %	7 %	9 %
Vaihtanut työpaikkaa	27 %	28 %	8 %	11 %
Vaihtanut työpaikkaa, mutta ei ammattia	12 %	11 %	4 %	5 %
Vaihtanut ammattia, mutta ei työpaikkaa	6 %	5 %	3 %	4 %
Vaihtanut työpaikkaa ja ammattia	15 %	16 %	4 %	5 %
Vaihtanut ammattia, mutta ei toimialaa	9 %	7 %	4 %	4 %
Vaihtanut ammattia ja toimialaa	11 %	14 %	3 %	5 %
Vaihtanut työpaikkaa, ammattia ja toimialaa	10 %	13 %	3 %	4 %
Vähintään yksi kolmesta liikkuvuuden muodosta toteutunut	34 %	34 %	12 %	15 %
N	581	1 291	10 210	12 082

Seuraavassa taulukossa 34 raportoimme analyysin, joka perustuu tilastolliseen malliin (multinomiaalinen regressioanalyysi). Kokeilimme eri tavoin määritettyjä malleja (myös binomiaalisia), mutta raportoimme vain yhden tuottamat tulokset. Standarditestien mukaan malli sopii hyvin aineistoon.

Mallintamisen logiikkana on selvittää kunkin muuttujan ”omavaikutusta” tilanteessa, jossa muiden mallissa mukana olevien muuttujien vaikutus on vakioitu eli ”puhdistettu” analyysistä. Kunkin muuttujan kohdalla taulukossa esitetään kaksi suuretta, p-arvo ja ”odds ratio” eli ”riskisuhde”.

P-arvo kertoo, eroaako kyseisen muuttujan mainittuun luokkaan kuuluneiden (tässä mallissa) liikkuvuuden ”riskiä” kuvaava suhdeluku tilastollisesti merkitsevästi viitekategorian vastaavasta riskistä. Jos p-arvo on alle .05, ero on tilastollisesti merkitsevä 5 % riskitasolla, ja jos arvo on alle .01, ero on tilastollisesti merkitsevä 1% riskitasolla. Monet erot ovat merkitseviä olennaisesti pienemmilläkin riskitasoilla. Taulukossa on lihavoitu kategoriat, joihin kuuluvien ero viitekategoriaan verrattuna on tilastollisesti merkitsevä enintään 5 % riskitasolla.

Ammatin vaihtamisen riskiä, sekä työpaikan mutta ei ammatin vaihtamisen riskiä verrataan tässä multinomiaalisessa mallissa ryhmään, joka ei ole vaihtanut ammattia eikä työpaikkaa. Toimialan vaihtamista emme ottaneet malleihin mukaan, koska se olisi monimutkaistanut analyysia liikaa, ja koska se voitaneen tulkita ammatin vaihtamisen ”erikoistapaukseksi”.

Odds ratio kertoo sen ”riskin” suuruuden, joka mainittuun kategoriaan kuuluvalla on viitekategoriaan kuuluvaan verrattuna. Esimerkiksi taulukko kertoo, että

15-24-vuotiaiden riski vaihtaa ammattia on noin 1,4 kertaa suurempi kuin viitekategoriaan eli 25-34-vuotiaisiin kuuluvien, kun kaikkien muiden mallissa mukana olevien muuttujien vaikutukset on vakioitu. Taulukko kertoo, että myös pelkän työpaikan (mutta ei ammatin) vaihtamisen riski on tässä nuorimpien ikäryhmässä lähes yhtä suuri kuin ammatinkin vaihtamisen riski viitekategoriaan verrattuna.

Kaikkein selkeimmin liikkuvuuteen ovat yhteydessä ikä ja aikaisempi työura. Liikkuvuuden riski alenee selvästi ja melko suoraviivaisesti iän myötä. Alle 25-vuotiaiden liikkuvuusriski on karkeasti 1,4-kertainen 25-34, vuotiaisiin verrattuna, ja vanhimmassa ikäryhmässä vastaava riski on vain karkeasti viidesosa eli 0,2-0,3 viitekategoriaan kuuluviin verrattuna.

Työttömyyden kokeminen moninkertaistaa liikkuvuuden riskin vakaalla työuralla olleisiin verrattuna. Runsaasti työttömänä olleiden riski vaihtaa työpaikkaa (muttei ammattia) on lähes kahdeksan kertaa suurempi kuin vakaalla työuralla olleilla, ja riski vaihtaa ammattia on kolminkertainen. Samaten työvoiman ulkopuolelta työmarkkinoille tulleiden ryhmässä liikkuvuusriski on moninkertainen viitekategoriaan kuuluviin verrattuna, vaikkei aivan yhtä suuri kuin työttömyyttä kokeneilla.

Äskettäinen tutkinnon suorittaminen lisää työpaikan vaihdon riskin tilastollisesti merkittävästi noin puolitoistakertaiseksi ja ammatin vaihdon riskin noin 1,9-kertaiseksi. Suunnilleen samantasoinen vaikutus on työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen osallistumisella.

Perhetilanteen vaikutus liikkuvuuteen ei yleisesti ottaen ole tilastollisesti merkittävä, paitsi että yksinhuoltajilla, joilla on yli 14-vuotiaita lapsia, ammatin vaihtamisen riski on suurempi ja alakouluikäisten lasten kahden huoltajan perheiden vanhemmilla työpaikan vaihtamisen riski on pienempi kuin yksineläjillä. Koulutustasolla on merkittävä vaikutus siten, että enintään ylioppilastutkinnon ja toisaalta vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet vaihtavat ammattia melko selvästi muita useammin.

Toimialan vaikutuksen tarkastelussa viitekategoriaksi on valittu liike-elämän palvelut. Tällä toimialalla ammatin vaihtaminen oli kaikkein yleisintä, ja tilastollisen merkittävyyden kannalta suunnilleen yhtä yleistä se oli mallissamme myös majoituksen ja ravitsemisen sekä liikenteen toimialoilla. Muilla toimialoilla ammatin vaihtamisen riski oli karkeasti 0,6-kertainen, paitsi maataloudessa, jossa se oli vain noin 0,4-kertainen liike-elämän palveluissa työskenteleviin verrattuna. Pelkästään työpaikan muttei ammatin vaihtamisen riski erosi tilastollisesti merkittävästi liike-elämän palveluissa työskentelevien riskistä vain maatalouden, teollisuuden ja koulutuksen toimialoilla, joilla se oli selvästi alempi.

Ammattiryhmien liikkuvuusriskien vertailussa viitekategoriaksi on valittu karkean ammattiluokituksen suurin ryhmä, erityisasiantuntijat. Tähän ammattiryhmään verrattuna useimpiin muihin ammattiluokkiin kuuluvien riski vaihtaa ammattia on mallissamme suurempi, suurin rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden ryhmässä, jossa se oli 2,3-kertainen ja toistaiseksi suurin palvelu-, myynti ja hoitotyöntekijöiden ryhmässä 1,9-kertainen. Tilastollisesti merkittävää eroa

erityisasiantuntijoihin ei ollut johtajien eikä maanviljelijöiden ammattiryhmissä. Pelkäästään työpaikan vaihtamisen riski oli johtajien ammattiryhmässä kolminkertainen ja prosessi- ja kuljetustyöntekijöiden ryhmässä puolitoistakertainen, ja toisaalta palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijöiden sekä asiantuntijoiden (ei erityis-) ryhmissä vain noin puolet erityisasiantuntijoiden riskistä. Muissa ammattiryhmissä ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä.

Kokeilimme myös mallia, jossa oli vielä mukana koulutuslakin. Koulutusalan huomioonottamisen ainoa vaikutus oli, että terveys- ja sosiaalialan koulutuksen saaneilla ammatin vaihtaminen oli muita harvinaisempaa.

Taulukko 34. Multinomialaisen regressioanalyysin tulokset, kun västemuuttajana on ammatin tai työpaikan vaihtaminen verrattuna siihen, että ammattitai työpaikkaliikkuvuutta ei ole tapahtunut. Bruttoliikkuvuus vuosien 2004–2005 välillä työvoimatutkimuksen mukaan

Muuttuja	Vaihtanut ammattia		Vaihtanut työpaikkaa, mutta ei ammattia	
	p-arvo	Odds ratio	p-arvo	Odds ratio
Sukupuoli	.469	1,062	.755	1,034
Ikä (viitekatgoria: 25-34 v)				
15–24 v	.003	1,417	.021	1,390
35–44 v	.000	,588	.014	,727
45–54 v	.000	,416	.001	,621
55 v+	.000	,245	.000	,310
Työura 2001–03 (viitekatgoria: työtä yli 33 kk)				
Työttömyyttä + toimenpiteitä enemmän kuin työtä	.000	3,029	.000	7,726
Työvoiman ulkopuolella yli 24 kk	.000	2,415	.000	5,064
Muut (kuin yllä)	.000	1,707	.000	3,288
Kouluttautuminen (viitekatgoria: muut)				
Opiskelija 2005 tai yo-tutkinto hiljattain	.000	1,670	.005	1,447
Tutkinto 2003–04	.000	1,875	.014	1,495
Viimeisin työvoimapolitiittinen toimenpide 2001–04 (viitekatgoria: ei toimenpidettä)				
Ammatillinen koulutus	.001	1,875	.019	1,696
Muu toimenpide	.002	1,647	.001	1,781
Perhetilanne ja alle 18 v lapset (viitekatgoria: muut)				
Yksinhuoltaja & alle 7 v lapsia	.949	1,020	.275	,648
Yksinhuoltaja & 7–13 v lapsia	.693	1,082	.223	,733
Yksinhuoltaja & 14–18 v lapsia	.013	1,622	.244	,729
Parisuhde & alle 7 v lapsia	.056	,803	.097	,796
Parisuhde & 7–13 v lapsia	.179	,829	.041	,701
Parisuhde & 14–18 v lapsia	.698	1,068	.078	,668
Parisuhde, ei alle 18 v lapsia	.874	1,015	.116	,834

Muuttuja	Vaihtanut ammattia		Vaihtanut työpaikkaa, mutta ei ammattia	
	p-arvo	Odds ratio	p-arvo	Odds ratio
Tutkinto (viitekatgoria: ei perusasteen jälkeistä tutkintoa)				
Yo-tutkinto	.001	1,633	.135	1,308
Keskiaste	.459	,920	.073	,790
Alempi korkea-aste	.432	1,109	.256	,827
Ylempi korkea-aste	.017	1,505	.980	,994
Toimiala 1. haastattelussa (viitekatgoria: liike-elämän palvelut)				
Maa- metsä- ja kalatalous	.004	,395	.022	,384
Rakennus	.014	,629	.157	1,359
Kauppa	.001	,641	.075	,708
Majoitus	.677	,921	.346	1,268
Liikenne	.056	,727	.685	1,099
Rahoitus	.043	,560	.645	1,205
Teollisuus	.002	,665	.011	,612
Julkinen hallinto	.006	,569	.659	,888
Koulutus	.012	,662	.032	,620
Terveys- ja sosiaalipalvelut	.000	,539	.173	1,271
Muut	.005	,629	.934	1,017
Ammatti 1. haastattelussa (viitekatgoria: erityisasiantuntijat)				
Johtajat ja ylimmät virkamiehet	.499	,497	.048	3,227
Asiantuntijat	.000	1,740	.041	,600
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	.001	1,574	.462	,879
Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	.000	1,927	.005	,449
Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	.067	1,343	.575	1,112
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	.010	2,389	.124	1,845
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	.002	1,725	.032	1,579
Muut työntekijät	.012	1,593	.713	1,090
Tunteaton	.000	1,854	.376	,823

Myöhemmän työuran seuranta

Seuraavassa tarkastelemme myöhemmän työmarkkinauran vaihtelua kouluttautumisen, liikkuvuuden ja muiden käytettävissä olevien muuttujien mukaan.

Taulukossa 35 on ensin esitetty käyttämämme seurantamuuttujan jakauma äskettäisen kouluttautumisen mukaan ja liikkuvuuden mukaan ilman muiden seikkojen vaikutuksen huomioon ottamista. Vakaalla työuralla (työssä vähintään 33 kuukautta vuosina 2005–07) olleiden osuus on hyvin selvästi suurin niillä, jotka eivät hiljattain ole kouluttautuneet eikä liikkuneet. Tämä on luonnollista, koska vakaimman aseman työelämässä saavuttaneet kuuluvat tähän luokkaan.

Kouluttautuminen ja myös liikkuvuus lisäävät työvoiman ulkopuolella olon osuutta seuranta-aikana. Nämä ryhmät ovat paljolti päällekkäisiä. Työvoiman ulkopuolella olon keskimääräistä suurempi osuus johtuu ensinnäkin siitä, että merkittävä

osa kouluttautuneista jatkaa opintojaan, ja toiseksi siitä, että hiljattain kouluttautuneet kuuluvat myös siihen ryhmään, joka muita todennäköisemmin on perhevaipalla seuranta-aikana.

Kouluttautuminen ei sinänsä näköjään näytä merkittävästi lisäävän pitkähkön (yhteensä vähintään kuusi kuukautta) työttömyyden todennäköisyyttä. Sen sijaan työpaikkaa vaihtaneista ja hieman vähemmässä määrin myös ammattia vaihtaneista 3–4 kertaa suurempi osuus on seuranta-aikana vähintään kuusi kuukautta työttömänä samassa työpaikassa aikaisemmin pysyneisiin verrattuna. Tämä johtuu varmastikin ainakin siitä, että osa liikkuvuudesta on nimenomaan epävarman työmarkkina-aseman seurausta.

Taulukko 35. Työmarkkinaura 2005–07 vuosina 2003–05 tapahtuneen kouluttautumisen mukaan

	Työttömänä/ toimenpiteissä yli 6 kk	Työvoiman ulkopuolella yli 18 kk	Muut	Työssä 2005–07 33kk+	Yhteensä	N
Opiskeli 2005 tai suoritti tutkinnon 2005	5 %	18 %	30 %	47 %	100 %	1185
Ammatti- tai korkeakoulutut- kinto 2003–04	7 %	13 %	23 %	57 %	100 %	550
Ei kouluttautunut	5 %	9 %	13 %	72 %	100 %	8584
Vaihtanut vain työpaikkaa	18 %	18 %	30 %	34 %	100 %	618
Vaihtanut ammattia	12 %	16 %	27 %	45 %	100 %	1001
Muut	4 %	9 %	14 %	73 %	100 %	8700
Yhteensä	5 %	10 %	16 %	68 %	100 %	10319

Seuraavassa taulukossa 36 on raportoitu multinomiaalisen regressioanalyysin tulokset, jossa vastemuuttujana on vuosien 2005–07 työuraa kuvaava muuttuja. Pääasiassa työvoiman ulkopuolella ei ole tässä kovin kiinnostava, mutta se on mallissa mukana, koska se parantaa mallia. Vastemuuttujan viitekatgoria on ryhmä ”muut” eli väliryhmä, jonka työura ei ollut aivan vakaa ja jatkuva muttei myöskään huono. Tähän luokkaan kuuluvat ovat olleet enintään 32 kuukautta työssä kolmen vuoden aikana, vähintään 18 kuukautta työvoimassa ja enintään kuusi kuukautta työttömänä tai työvoimapolitiittisissa toimenpiteissa.

Tämän tutkimuksen tavoitteiden kannalta kiinnostavimmat tulokset ovat ensininkin, että äskettäisellä tutkinnon suorittamisella ei ole merkittävää vaikutusta työuraan, kun kaikki muut työuraan vaikuttavat seikat vakioidaan. Toiseksi, liikkuvuus keskimäärin heikentää menestystä kun sitä mitataan suhteellisen lyhyen ajan työuran vakaudella (ammatin vaihdon tämän suuntainen vaikutus on pienempi kuin pelkän työpaikan vaihdon). Liikkuvuuden (ja myös kouluttautumisen) vaikutuksien tutkimuksessa olisi otollista käyttää selvästi pitempää seuranta-aikaa kuin tässä analyysissä oli mahdollista.

Kaikkein vahvimmin myöhempään työuraan vaikuttaa aikaisempi työura: jos työttömyyttä on koettu paljon aikaisemmin, sen kokemisen todennäköisyys on myös jatkossa moninkertainen niihin verrattuna, jotka eivät ole aiemmin työttömyyttä kokeneet. Tämä havainto on tuttu monista muistakin tutkimuksista.

Myös ikä vaikuttaa: Pitkähkön työttömyyden riski lisääntyy iän myötä. Vakaan työuran riski on korkein noin 40-vuotiaiden ryhmässä ja alempi nuorimmilla ja vanhimmilla.

Mielenkiintoinen mallissamme on aikaisemman työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistumisen vaikutus: ammatilliseen koulutukseen osallistumisella ei ole merkitsevää vaikutusta, mutta muihin toimenpiteisiin osallistuminen näyttää lisäävän sekä myöhemmän työttömyyden että toisaalta myöhemmän vakaan työuran todennäköisyyttä! Syynä viimeksi mainittuun lienee se, että muiden toimenpiteiden luokkaan kuuluu sekä hyvät työllistymisedellytykset omaaville suunnattuja toimenpiteitä (starttiraha, palkkatuki yksityiselle työnantajalle, oppisopimus) että kaikkein vaikeimmin työllistyville suunnattuja toimenpiteitä (ohjaava työvoimakoulutus, korotettu palkkatuki/yhdistelmätuki).

Taulukko 36. Multinomiaalisen regressioanalyysin tulokset, kun vastemuuttajana on vuosien 2005–07 työuraa kuvaava muuttuja

Muuttuja	Pääasiassa työvoiman ulkopuolella		Yli 6 kk työttömänä/toimenpiteissä		Työssä 33kk+	
	p-arvo	Odds ratio	p-arvo	Odds ratio	p-arvo	Odds ratio
Sukupuoli (viitekatgoria: nainen (2))	.068	1.201	.267	.862	.011	1.211
Ikä (viitekatgoria: 25-34v)						
15–24v	.001	.616	.000	.349	.000	.556
35–44v	.002	1.475	.001	1.688	.016	1.246
45–54v	.083	1.265	.048	1.407	.377	1.090
55v+	.004	1.608	.000	2.358	.000	.638
Työura 01-03 (viitekatgoria: työtä yli 33 kk)						
Työttömyyttä + toimia enemmän kuin työtä	.015	1.769	.000	4.725	.000	.247
Muut (kuin yllä)	.000	2.082	.456	1.107	.000	.330
Työvoiman ulkopuolella yli 24	.000	3.016	.190	1.304	.000	.283
Kouluttautuminen (viitekatgoria: ei kouluttautunut)						
Opiskelija 05 tai suoritti tutkinnon 05	.272	.872	.008	.608	.000	.537
Ammatti- tai korkeakoulututkinto 03-04	.443	.876	.619	1.115	.488	1.094
Liikkuvuus (viitekatgoria: muut)						
Vaihtanut ammattia	.061	.799	.000	1.665	.000	.456
Vaihtanut työpaikkaa mutta ei ammattia	.305	.869	.000	2.117	.000	.390
Viimeisin työvoimapolitiittinen toimenpide 01-04 (viitekatgoria: ei toimenpidettä)						
Ammatillinen koulutus	.124	1.421	.269	1.337	.529	.879
Muu toimenpide	.202	1.299	.000	2.705	.005	1.600

Muuttuja	Pääasiassa työvoiman ulkopuolella		Yli 6 kk työttömänä/toimenpiteissä		Työssä 33kk+	
	p-arvo	Odds ratio	p-arvo	Odds ratio	p-arvo	Odds ratio
Perhetilanne ja alle 18v lapset (viitekatgoria: muut)						
Yksinhuoltaja & alle 7 v lapsia	.880	1.051	.754	.865	.225	.712
Yksinhuoltaja & 7–13 v lapsia	.081	1.493	.738	.895	.904	1.025
Yksinhuoltaja & 14–18 v lapsia	.078	1.493	.827	.930	.881	.970
Parisuhde & alle 7 v lapsia	.002	.652	.000	.480	.003	.746
Parisuhde & 7–13 v lapsia	.987	.997	.013	.593	.868	.981
Parisuhde & 14–18 v lapsia	.089	.724	.021	.565	.225	.853
Parisuhde, ei alle 18 v lapsia	.049	.804	.162	.826	.041	.845
Tutkinto (viitekatgoria: ei perusasteen jälkeistä tutkintoa)						
Yo-tutkinto	.741	1.166	.890	1.127	.031	2.688
Keskiaste	.552	1.315	.523	1.664	.319	1.537
Alempi korkea-aste	.624	1.257	.793	1.235	.303	1.564
Ylempi korkea-aste	.296	1.656	.592	1.560	.183	1.805
Toimiala (viitekatgoria: liike-elämän palvelut)						
Maa- metsä- ja kalatalous	.089	1.794	.065	.399	.667	1.130
Rakennus	.024	.607	.652	.884	.027	.706
Kauppa	.545	.897	.289	1.275	.469	1.100
Majoitus	.697	1.101	.156	1.536	.666	.921
Liikenne	.336	1.220	.873	1.046	.569	.915
Rahoitus	.165	1.821	.390	1.614	.004	2.605
Teollisuus	.003	1.677	.000	2.216	.002	1.488
Julkinen hallinto	.387	.810	.118	.598	.308	.844
Koulutus	.075	.698	.255	.725	.035	.735
Terveys- ja sosiaalipalvelut	.125	.746	.092	.656	.866	1.024
Muut	.411	1.167	.212	1.354	.011	.686
Ammatti (viitekatgoria: erityisasiantuntijat)						
Johtajat ja ylimmät virkamiehet	.241	1.255	.528	.827	.122	1.239
Asiantuntijat	.043	1.386	.101	1.469	.048	1.258
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	.072	1.495	.050	1.766	.017	1.480
Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	.067	1.389	.004	2.059	.327	1.138
Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	.481	1.288	.005	3.862	.570	1.184
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	.301	1.230	.054	1.668	.239	.839
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	.453	.851	.246	1.384	.345	.863
Muut työntekijät	.624	1.104	.032	1.768	.471	1.113
Tuntematon	.241	1.255	.528	.827	.122	1.239
Tutkinnon ala (viitekatgoria: tekniikan koulutus)						
Ei tutkintoa	.673	1.217	.776	1.257	.666	1.206
Yleissivistävä koulutus	.640	1.195	.752	.811	.012	.467
Kesvatustieteellinen ja opettajankoulutus	.596	.867	.108	.452	.233	.792
Humanistinen ja taidealan koulutus	.423	.829	.230	.680	.002	.579
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	.840	1.034	.162	1.327	.785	.968
Luonnontieteellinen koulutus	.872	.949	.879	1.069	.792	.939
Maa- ja metsätalouseläminen koulutus	.304	.786	.347	.752	.006	.618
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	.273	.809	.000	.386	.000	.554
Palvelualojen koulutus	.195	.793	.055	.658	.020	.741

Parisuhteessa eläminen näyttää muihin verrattuna alentavan työttömyyden riskiä, mutta toisaalta myös lapsettomien parien ja pienten lasten vanhempien kohdalla alentavan jonkun verran kaikkein vakaimman työuran riskiä.

Eri toimialoilla ja ammateissa työskentely sekä suoritettun tutkinnon ala näyttävät myös jonkun verran joissakin tapauksissa vaikuttavan myöhempään työuraan. Rahoitusallalla työskentely lisää vakaan työuran riskiä, teollisuudessa työskentely sekä työttömyyden että vakaan uran riskiä liike-elämän palveluissa työskentelyyn verrattuna. Palvelu- tai varsinkin maa- ja metsätalousammateissa työskentely lisää selvästi työttömyyden riskiä erityisasiantuntijoihin verrattuna. Pelkkä yleissivistävä koulutus tai humanistinen, maa- ja metsä-alan ja sosiaali- ja terveysalan koulutus alentaa vakaan työuran riskiä tekniikan koulutuksen saaneisiin verrattuna.

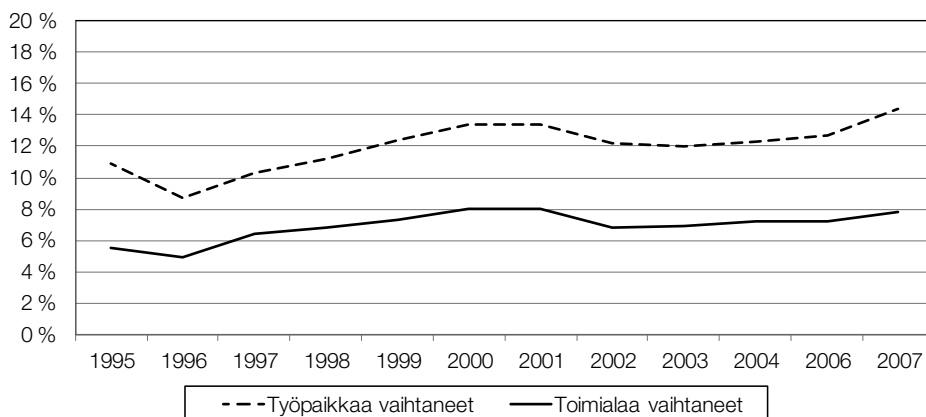
4 Liikkuvuuden yleisyyden rekisteriperusteisen mittauksen ulottaminen viime vuosiin

Aiemmassa tutkimusraportissa (Virjo, Aho & Koponen 2007) voitiin tarkastella rekisteriperusteisen tiedon nojalla työpaikka- ja toimialaliikkuvuuden yleisyyttä 1995–2003. Tässä hankkeessa aineistojen täydentäminen mahdollisti näiden tietojen päivittämisen vuoteen 2007 asti. Seuraavassa kuviossa on esitetty bruttoliikkuvuus – työpaikkaa vaihtaneet ja toimialaa vaihtaneet – kalenterivuosittain osuutena henkilöistä, jotka ovat olleet työllisenä sekä kunkin vuoden alussa että lopussa. Vuoteen 2003 asti osuudet ovat aikaisemman tutkimuksemme tuloksia, ja vuosilta 2004–2007 tässä tutkimuksessa päivitetystä aineistosta vertailukelpoisella tavalla laskettuja uusia tuloksia.

Vuodelta 2005 tulokset puuttuvat kuvioista, koska tuolloin yhden työpaikkaliikkuvuuden tunnistamiseen käytetyn muuttujan (työnantajan oikeudellinen muoto) luokitus muuttui, eikä tämän vaikutusta tuloksiin voitu kokonaan eliminoida, joten vertailukelpoisuuden vuoksi tämä vuosi on jätetty aikasarjasta pois.

Tuloksiamme mukaan liikkuvuuden yleisyys vuosina 2003–2007 näyttää – kuten aikaisemminkin – seuraavan varsin selvästi suhdannekehitystä. Työvoiman kysynnän kasvaessa myös bruttoliikkuvuus lisääntyy ja päinvastoin. Vuodesta 2008 alkaen suhdanne selvästi heikkeni, joten oletettavasti liikkuvuus on taas alentunut sen jälkeen. Vuosien 2006 ja 2007 välillä työpaikkaa vaihtoi runsaat 14 prosenttia ja toimialaa noin kahdeksan prosenttia niistä, jotka olivat työllisiä molempien vuosien lopussa.

Kuvio. Työpaikkaa vaihtaneiden ja toimialaa vaihtaneiden osuus työvoimasta (bruttoliikkuvuus) 1995–2007 rekisteritietojen mukaan

5 Yhteenvedo ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa on selvitetty kouluttautumisen sekä työttömyyden ja mahdollisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden sekä muiden työuran katkosten liittymistä työvoiman ammatilliseen liikkuvuuteen (työpaikan, ammatin tai/ja toimialan vaihto). Pääosa tuloksista on saatu tarkastelemalla vuoden 2006 lopussa työllisenä olleiden työmarkkinauraa yksityiskohtaisesti edeltävien kolmen vuoden ajalta.

Vähintään kerran työpaikkaa edeltävien kolmen vuoden aikana vaihtaneiden osuus työllisistä oli noin 39 prosenttia. Vähintään kahdesti työpaikkaa vaihtaneita heistä oli joka toinen. Vähintään viidessä työsuhteessa oli ollut noin kahdeksan prosenttia työllisistä. Toimialaa ainakin kerran vaihtaneita oli 25 prosenttia.

Viimeisin työpaikan vaihdos tapahtui ilman mainittavaa katkosta 44 prosentissa tapauksista, neljännes oli työtön työpaikkojen välillä ja 31 prosenttia oli muutoin työvoiman ulkopuolella työpaikkojen välillä. Kaiken kaikkiaan kolmen vuoden aikana työttömyyttä liittyi liikkuvuuteen 38 prosentilla kaikista kerran tai useammin työpaikkaa vaihtaneista (17 prosentilla yhteensä yli puoli vuotta). 28 prosentilla liikkuvuuteen liittyi muu työuran katkos (tai useampia), ja 32 prosentin kohdalla liikkuvuus tapahtui ilman katkoksia.

Naisten liikkuvuus oli hiukan yleisempää kuin miesten.

Liikkuvuus oli hyvin selvästi sitä yleisempää mitä nuoremmasta ikäryhmästä oli kyse. Alle 25-vuotiaista lähes 90 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ainakin kerran, mutta vähintään 55-vuotiaistakin neljännes oli vaihtanut työpaikkaa,

Liikkuvuus ei vaihtelee vahvasti koulutustason mukaan, mutta vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevat ja alemman korkea-asteen tutkinnon suorittaneet liikkuvat jonkun verran muita vähemmän.

Kaikista työpaikkaa kolmen vuoden aikana vaihtaneista 13 prosenttia oli samalla ajanjaksolla osallistunut työvoimapolitiittiseen toimenpiteeseen. Kaikista työttömänä liikkuvuuden yhteydessä olleista tämä osuus oli 34 prosenttia. Voidaan siis sanoa, että työvoimapolitiittiset toimenpiteet liittyivät liikkuvuuteen varsin usein. Tämä tieto ei kuitenkaan vielä kerro mitään siitä, onko toimenpide ollut tärkeä juuri toteutuneen liikkuvuuden tai henkilön työmarkkinamenestyksen kannalta.

Kaikesta työpaikkaliikkuvuudesta 38 prosenttia oli opiskelijoiden ja hiljattain tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta. Kaikista liikkuneista 21 prosenttia jatkoi opintojaan ja 20 prosenttia oli suorittanut samoihin aikoihin tutkinnon (ryhmät osin päällekkäisiä). Toisin sanoen kaikista työpaikkaliikkuvuudesta noin viidesnes liittyy opiskelijoiden työssäkäyntiin, samaten noin viidesnes on hiljattain tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta, ja loput kolme viidennestä muiden työllisten työpaikan vaihtoa. Toimialaa vaihtaneista tutkinnon hiljattain suorittaneiden ja varsinkin opiskelijoiden osuudet olivat vielä jonkun verran suuremmat (yhteensä 43 prosenttia).

Alle 30 v ikäryhmässä työpaikkaa vaihtaneiden ryhmästä peräti 72 prosenttia oli samalla tai hiljattain kouluttautunut. Tässä ikäryhmässä 39 prosenttia liikkuneista oli työpaikkaa vaihtaessaan opiskelija. Tätä vanhempien eli vähintään 30-vuotiaiden työpaikkaliikkuvuudesta koulutukseen osallistuneiden osuus oli 22 prosenttia, joista opiskelevien osuus oli runsaat puolet.

Kouluttautuminen lisää liikkuvuuden todennäköisyyttä yli kaksinkertaiseksi. Kaikista hiljattain kouluttautuneista 72 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ja 51 prosenttia samalla toimialaa, ja hiljattain tutkinnon suorittaneista (siis huomioimatta niitä, joiden koulutus on kesken) vastaavat osuudet olivat vielä korkeammat, 80 ja 56 prosenttia. Muista (ei hiljattain kouluttautuneista) työllisistä vastaavat osuudet olivat 32 prosenttia ja 19 prosenttia.

30 vuotta täyttäneistä tutkinnon hiljattain suorittaneista 64 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ja 41 prosenttia toimialaa. Tässä ikäryhmässä työn ohella opiskelevista 46 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ja 31 prosenttia toimialaa. Muista kuin kouluttautuneista aikuista 30 prosenttia oli vaihtanut työpaikkaa ja 17 prosenttia toimialaa. Nuorten liikkuvuus on olennaisesti yleisempää kuin aikuisten sekä kouluttautuneiden että muiden ryhmissä, mutta vaihtelee kouluttautumisen mukaan samaan tapaan kuin aikuisillakin.

Ammatin vaihtamista ja liikkuvuutta seuraavaa työuraa saatoimme tarkastella aineistolla, jossa oli yhdistetty työvoimatutkimuksen ja rekisterien tietoja ja liikkuvuutta voitiin mitata yhden vuoden ajanjaksolla vuodesta 2004 vuoteen 2005. Työuraa voitiin seurata vuoden 2007 loppuun asti.

Tässä asetelmassa työpaikkaa vaihtaneita oli vuositasaalla yksitoista prosenttia, ammattia vaihtaneita yhdeksän prosenttia, ja toimialaa vaihtaneita seitsemän prosenttia. Kun muita liikkuvuuteen vaikuttavia tekijöitä ei otettu huomioon, hiljattain kouluttautuneista noin kolme kertaa suurempi osuus oli liikkunut muihin verrattuna.

Tällä aineistolla tarkastelimme tilastollisten mallien avulla myös kouluttautumisen ynnä muiden seikkojen vaikutusta liikkuvuuteen, ja eri tekijöiden vaikutusta myöhempään työuraan.

Kun muiden tekijöiden vaikutus on vakioitu, hiljattainen kouluttautuminen lisää ammatin tai työpaikan vaihtamisen ”riskiä” karkeasti puolitoistakertaiseksi. Muita vahvoja liikkuvuuden selittäjiä ovat varsinkin aikaisempi työ- ja työttömyyshistoria, ikä, ja myös osallistuminen työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin.

Tutkinnon suorittaneista selvästi pienempi osuus kuin niistä, jotka eivät hiljattain ole kouluttautuneet, on seurannassa vakaalla työuralla, mutta mallissa jossa muiden työuraan vaikuttavien muuttujien vaikutus on vakioitu, tilastollisesti merkitsevää eroa tutkinnon hiljattain suorittaneiden ja vertailuryhmän välillä ei havaita.

Liikkuvuus näyttää lyhyellä aikavälillä heikentävän menestystä työmarkkinoilla samassa työpaikassa pysyneisiin verrattuna, sekä suorassa jakaumatarkastelussa että mallissa, jossa muiden käytettävissä olevien muuttujien vaikutus on vakioitu. Tämä viittaa siihen, että suuri osa liikkuvuudesta liittyy epävarmaan

työmarkkina-asemaan. Tässä tutkimuksen puitteissa ei voitu yrittää selvittää kuinka suuri osa liikkuvuutta johtuu aiemman työpaikan menettämisen tai määräaikaisuuden sanelemasta pakosta, kuinka suuri osa merkitsee etenemistä työuralla tai tapahtuu jostakin muusta henkilön elämäntilanteeseen liittyvästä syystä. Liikkuvuuden vaikutusta työmarkkinamenestykseen tulisi tutkia olennaisesti pitemmällä seuranta-aikavälillä.

Rekisteriperusteisen ammattitiedon käyttökelpoisuus

Hankimme tätä tutkimusta varten myös vuodesta 2004 alkaen saataville tulleen rekisteriperusteisen ammattitiedon rekisteriperusteiseen tutkimusaineistoomme. Tieto perustuu Tilastokeskuksen erilaisia palkkatilastoja varten työnantajilta keräämiin rekisteritietoihin ja osin kyselyillä saatuihin tietoihin. Valitettavasti tämä tieto osoittautui niin epäluotettavaksi, että sitä ei voitu käyttää varsinaisessa analyysissä, kuten seuraavassa kuvaamme.

Seuraavassa taulukossa esitetään ammatin vaihdon yleisyyttä (bruttoliikkuvuus = henkilöt ovat työllisiä molempina perättäisinä mittausajankohtina) koskevat uudet rekisteriperusteiset luvut verrattuina aikaisemman vuonna 2009 raportoidun tutkimuksemme vastaaviin työvoimatutkimuksen paneeliin perustuviin lukuihin niiltä kolmelta ajankohdalta, joiden osalta rekisteritieto on tässä tutkimuksessa ollut käytettävissä. Vertailu on tehty ammattiluokituksen kolminumerotasolla (vähäisellä osalla aineistosta ammattitieto on saatu vain kaksinumerotasolla ja muutamissa tapauksissa vain yksinumerotasolla, jolloin vertailu on tehty tällä tasolla). Eri aineistot ovat jonkin verran erilaiset myös tiedon ajoittumisen osalta. Rekisteriaineistossa ammattitieto on kullekin henkilölle kerran vuodessa vuoden lopulta (eri rekisterilähteistä hieman eri ajankohdilta). Työvoimatutkimuksessa vertailu perustuu ensimmäisen haastattelukerran ja siitä 12 kuukauden kuluttua toteutetun neljännen haastattelukerran tietojen vertailuun. Haastattelukerrat ajoittuvat tasaisesti jakautuen jokaiselle mittausvuoden kuukaudelle. Vertailussa työvoimatutkimuksen liikkuvuustieto ajoittuu keskimäärin jonkun verran aikaisemmalle kalenteriajankohdalle kuin rekisteriperusteinen tieto.

Taulukko. Ammattien välinen bruttoliikkuvuus (% työllisistä) työvoimatutkimuksen ja rekisteritiedon mukaan

	Työvoimatutkimus	Rekisteriaineisto
2004–05	9,1 %	19,2 %
2005–06	9,7 %	14 %
2006–07	10,6 %	14 %

Rekisteritiedon mukaan ammatin vaihto olisi paljon yleisempää kuin työvoimatutkimuksen mukaan, eikä se noudattaisi samaa myötäsyklistä trendiä kuin liikkuvuus työvoimatutkimuksen ja muiden lähteiden mukaan noudattaa. Tietääkseni tämä on ensimmäinen kerta kun rekisteriperusteisia ammattitietoja tarkastellaan vuodesta toiseen vertaillen. Vaikuttaa siltä, että rekisteriperusteinen ammattitieto ei ole kovin luotettava, ja että liikkuvuusvertailussa siihen sisältyy ilmeisesti paljonkin ”aineistoliikkuvuutta” (mittausmenetelmän tuottamaa vaihtelua, joka ei vastaa todellista vaihtelua).

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: hiljattain tai parhailaan kouluttautuneiden osuus ikäryhmittäin

	Ikä						Yhteensä
	Alle 30 v	30–34 v	35–39 v	40–44 v	45–49 v	50 v +	
Muut	37 %	72 %	81 %	85 %	88 %	94 %	78 %
Muu opiskelija	26 %	17 %	12 %	10 %	8 %	4 %	11 %
Tutkinto hiljattain	28 %	10 %	6 %	5 %	4 %	2 %	8 %
Tutkinto hiljattain, opiskelee	9 %	1 %	1 %	1 %	0 %	0 %	2 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Liitetaulukko 2. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet: ikäjakamat mahdollisen hiljattaisen tai edelleen jatkuvan kouluttautumisen mukaan

	Ikä						Yhteensä
	Alle 30 v	30–34 v	35–39 v	40–44 v	45–49 v	50 v +	
Muut	8 %	10 %	13 %	15 %	15 %	39 %	100 %
Opiskelijat	45 %	15 %	12 %	11 %	9 %	10 %	100 %
Tutkinto hiljattain	62 %	12 %	8 %	7 %	5 %	6 %	100 %
Tutkinto hiljattain, ei opiskele	58 %	13 %	9 %	8 %	6 %	6 %	100 %
Opiskelee, ei tutkintoa hiljattain	39 %	16 %	13 %	12 %	10 %	11 %	100 %
Yhteensä	17 %	11 %	12 %	14 %	14 %	32 %	100 %

Liitetaulukko 3. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet hiljattain tutkinnon suorittaneet: onko kyseessä ensimmäinen tutkinto, jatkotutkinto vai koulutusalain vaihto tutkinnon alan mukaan ikäryhmittäin

	Ensimmäinen tutkinto	Jatkotutkinto	Koulutusalain vaihto	Yhteensä	N
Alle 30 v					
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	78 %	14 %	9 %	100 %	58
Humanistinen ja taidealan koulutus	75 %	13 %	11 %	100 %	114
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	83 %	11 %	7 %	100 %	339
Luonnontieteellinen koulutus	83 %	6 %	11 %	100 %	70
Tekniikan koulutus	82 %	14 %	4 %	100 %	602
Maa- ja metsätalouden koulutus	65 %	21 %	14 %	100 %	66
Terveys- ja sosiaalian koulutus	72 %	16 %	12 %	100 %	289
Palveluoloin koulutus	73 %	19 %	7 %	100 %	281
Yhteensä	78 %	14 %	8 %	100 %	1819
30+ v					
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	24 %	34 %	41 %	100 %	29
Humanistinen ja taidealan koulutus	43 %	35 %	23 %	100 %	80
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	39 %	33 %	28 %	100 %	228
Luonnontieteellinen koulutus	29 %	17 %	54 %	100 %	52
Tekniikan koulutus	31 %	53 %	16 %	100 %	217
Maa- ja metsätalouden koulutus	18 %	57 %	25 %	100 %	56
Terveys- ja sosiaalian koulutus	24 %	45 %	31 %	100 %	256
Palveluoloin koulutus	30 %	49 %	21 %	100 %	140
Yhteensä	31 %	43 %	26 %	100 %	1058
Kaikki					
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	60 %	21 %	20 %	100 %	87
Humanistinen ja taidealan koulutus	62 %	22 %	16 %	100 %	194
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	65 %	20 %	15 %	100 %	567
Luonnontieteellinen koulutus	60 %	11 %	30 %	100 %	122
Tekniikan koulutus	69 %	24 %	7 %	100 %	819
Maa- ja metsätalouden koulutus	43 %	38 %	19 %	100 %	122
Terveys- ja sosiaalian koulutus	49 %	30 %	21 %	100 %	545
Palveluoloin koulutus	59 %	29 %	12 %	100 %	421
Yhteensä	61 %	25 %	14 %	100 %	2877

Liitetaulukko 4. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet hiljattain tutkinnon suorittaneet alle 30-vuotiaat: uuden tutkinnon ala edeltävän tutkinnon alan mukaan

Alle 30 v	Tutkintoala 2006									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Yht.
Edellinen tutkintoala	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Yht.
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	39 %		2 %	7 %	2 %	29 %	2 %	7 %	12 %	100 %
1. Yleissivistävä koulutus	0 %	5 %	9 %	28 %	5 %	22 %	3 %	18 %	11 %	100 %
2. Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus		77 %	16 %	3 %	3 %					100 %
3. Humanistinen ja taidealan koulutus		1 %	60 %	7 %	2 %	12 %	1 %	8 %	9 %	100 %
4. Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus		1 %	4 %	65 %	3 %	9 %	1 %	9 %	9 %	100 %
5. Luonnontieteellinen koulutus			3 %	15 %	42 %	24 %	3 %	6 %	6 %	100 %
6. Tekniikan koulutus		0 %	3 %	8 %	2 %	69 %	4 %	4 %	10 %	100 %
7. Maa- ja metsätalouden koulutus			3 %	5 %	3 %	20 %	54 %	5 %	9 %	100 %
8. Terveys- ja sosiaalialan koulutus		7 %	1 %	6 %	1 %	1 %	1 %	78 %	5 %	100 %
9. Palvelualojen koulutus		1 %	5 %	18 %	1 %	11 %	2 %	22 %	41 %	100 %
Yhteensä	15 %	3 %	6 %	18 %	3 %	26 %	3 %	14 %	12 %	100 %

Liitetaulukko 5. Vuoden 2006 lopussa työllisenä olleet hiljattain tutkinnon suorittaneet: uuden tutkinnon ala edeltävän tutkinnon alan mukaan yhteensä

Kaikki yhteensä	Tutkintoala 2006									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Yht.
Edellinen tutkintoala	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Yht.
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	32 %		2 %	10 %	2 %	28 %	2 %	10 %	13 %	100 %
1. Yleissivistävä koulutus	0 %	5 %	11 %	28 %	5 %	22 %	3 %	16 %	10 %	100 %
2. Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus		76 %	11 %	4 %	1 %	1 %	1 %	4 %	4 %	100 %
3. Humanistinen ja taidealan koulutus		4 %	60 %	10 %	2 %	9 %	1 %	10 %	6 %	100 %
4. Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus		1 %	4 %	66 %	3 %	8 %	2 %	10 %	6 %	100 %
5. Luonnontieteellinen koulutus		1 %	2 %	21 %	54 %	8 %	1 %	11 %	2 %	100 %
6. Tekniikan koulutus		0 %	3 %	9 %	3 %	67 %	3 %	7 %	9 %	100 %
7. Maa- ja metsätalouden koulutus			2 %	12 %	3 %	20 %	43 %	10 %	10 %	100 %
8. Terveys- ja sosiaalialan koulutus		3 %	2 %	8 %	1 %	2 %	1 %	78 %	5 %	100 %
9. Palvelualojen koulutus		2 %	4 %	18 %	2 %	8 %	2 %	25 %	40 %	100 %
Muu tai tuntematon koulutus				100 %						100 %
Yhteensä	9 %	3 %	7 %	20 %	3 %	25 %	3 %	18 %	12 %	100 %

Liitetaulukko 6. Alle 30-vuotiaiden ja sitä vanhempien osuus työllisistä toimialoittain vuonna 2006

Toimiala 2006	Ikä 2006		
	Alle 30 v	30+ v	Yhteensä
Maa-, metsä- ja kalatalous	8 %	92 %	100 %
Teollisuus	16 %	84 %	100 %
Rakennus	18 %	82 %	100 %
Kauppa	24 %	76 %	100 %
Majoitus	28 %	72 %	100 %
Liikenne	19 %	81 %	100 %
Rahoitus	14 %	86 %	100 %
Liike-el.palv.	22 %	78 %	100 %
Julkinen hall.	12 %	88 %	100 %
Koulutus	13 %	87 %	100 %
Terv./sos.palv.	12 %	88 %	100 %
Muu	18 %	82 %	100 %
Tuntematon	19 %	81 %	100 %
Yhteensä	17 %	83 %	100 %

Liitetaulukko 7. Regressiomalleissa käytettyjen riippumattomien muuttujien jakaumat

Muuttuja	Liikkuvuusmalli		Uramalli	
	N	%	N	%
Sukupuoli				
Mies	5574	51,1	5318	51,1
Nainen	5335	48,9	5080	48,9
Ikä				
15–24 v	957	8,8	947	9,1
25–34 v	2277	20,9	2264	21,8
35–44 v	2922	26,8	2907	28,0
45–54 v	3085	28,3	3060	29,4
55 v+	1668	15,3	1220	11,7
Perhetilanne ja alle 18 v lapset				
Yksinhuoltaja & alle 7 v lapsia	102	0,9	101	1,0
Yksinhuoltaja & 7–13 v lapsia	259	2,4	252	2,4
Yksinhuoltaja & 14–18 v lapsia	245	2,2	242	2,3
Parisuhde & alle 7 v lapsia	1759	16,1	1750	16,8
Parisuhde & 7–13 v lapsia	1461	13,4	1456	14,0
Parisuhde & 14–18 v lapsia	898	8,2	877	8,4
Parisuhde, ei alle 18 v lapsia	3690	33,8	3363	32,3
Muut	2495	22,9	2357	22,7
Tutkinto				
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	1949	17,9	1775	17,1
Yo-tutkinto	766	7,0	756	7,3
Keskiaste	4130	37,9	3982	38,3
Alempi korkea-aste	2926	26,8	2806	27,0
Ylempi korkea-aste	1138	10,4	1079	10,4
Työura 2001–03				
Työttömyyttä + toimia enemmän kuin työtä	391	3,6	383	3,7
Muut (kuin yllä)	2835	26,0	2763	26,6
Työvoiman ulkopuolella yli 24	868	8,0	839	8,1
Työtä yli 33 kk	6815	62,5	6413	61,7
Kouluttautuminen				
Opiskelija 2005 tai suoritti tutkinnon 2005	1205	11,0	1196	11,5
Ammatti- tai korkeakoulututkinto 2003–04	554	5,1	552	5,3
Ei kouluttautunut	9150	83,9	8650	83,2
Viimeisin työvoimapolitiittinen toimenpide 2001–04				
Ammatillinen koulutus	216	2,0	215	2,1
Muu toimenpide	429	3,9	421	4,0
Ei toimenpidettä	10264	94,1	9762	93,9

Muuttuja	Liikkuvuusmalli		Uramalli	
	N	%	N	%
Toimiala				
Maa- metsä- ja kalatalous	520	4,8	478	4,6
Rakennus	658	6,0	635	6,1
Kauppa	1277	11,7	1229	11,8
Majoitus	330	3,0	319	3,1
Liikenne	757	6,9	720	6,9
Rahoitus	232	2,1	223	2,1
Liike-elämän palvelut	1160	10,6	1110	10,7
Teollisuus	2155	19,8	2068	19,9
Julkinen hallinto	585	5,4	550	5,3
Koulutus	847	7,8	798	7,7
Terveys- ja sosiaalipalvelut	1719	15,8	1643	15,8
Muut	648	5,9	605	5,8
Tuntematon	21	0,2	20	0,2
Ammatti				
Sotilaat	46	0,4	46	0,4
Johtajat ja ylimmät virkamiehet	1073	9,8	1007	9,7
Asiantuntijat	1871	17,2	1796	17,3
Erytisasiantuntijat	1903	17,4	1808	17,4
Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	770	7,1	731	7,0
Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	1709	15,7	1644	15,8
Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	477	4,4	432	4,2
Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	1252	11,5	1215	11,7
Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	982	9,0	945	9,1
Muut työntekijät	810	7,4	759	7,3
Tuntematon	16	0,1	15	0,1
Tutkinnon ala (mukana vain uramallissa)				
Ei tutkintoa			1735	16,7
Yleissivistävä koulutus			700	6,7
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus			306	2,9
Humanistinen ja taidealan koulutus			316	3,0
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus			1730	16,6
Luonnontieteellinen koulutus			190	1,8
Maa- ja metsätalouden koulutus			410	3,9
Terveys- ja sosiaalialan koulutus			1261	12,1
Tekniikan koulutus			2752	26,5
Palvelualojen koulutus			997	9,6
Yhteensä	10909	100	10398	100

Liitetaulukko 8. Vuosien 2004-2005 välinen bruttoliiikkuvuus: vuoden 2005 ammattiryhmä vuoden 2004 ammattiryhmän mukaan eli mihin ammattiin aiemasta ammatista siirryttiin

Ammatti 4. haastattelussa 2005	Ammatti 1. haastattelussa 2004									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Yht.
1. Johtajat ja ylimmät virkamiehet	28 %	23 %	17 %	5 %	5 %	5 %	5 %	10 %	2 %	12 %
2. Erityisasiantuntijat	33 %	42 %	32 %	16 %	10 %	2 %	2 %	5 %	2 %	19 %
3. Asiantuntijat	20 %	21 %	18 %	29 %	31 %	10 %	7 %	11 %	13 %	19 %
4. Toimisto- ja asiakaspalvelu-työntekijät	1 %	5 %	11 %	20 %	10 %	5 %	3 %	4 %	8 %	8 %
5. Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	9 %	4 %	9 %	16 %	18 %	7 %	6 %	7 %	35 %	13 %
6. Maanviljelijät, metsätyön- tekijät ym.	0 %	0 %	2 %	2 %	2 %	31 %	7 %	8 %	4 %	4 %
7. Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	5 %	2 %	6 %	2 %	4 %	10 %	37 %	18 %	9 %	10 %
8. Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	2 %	2 %	1 %	3 %	3 %	26 %	27 %	16 %	13 %	8 %
9. Muut työntekijät	2 %	0 %	4 %	6 %	17 %	5 %	8 %	21 %	14 %	9 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N	102	164	176	86	176	42	120	92	124	1082
Vaihtanut ammattia 2004-2005	8 %	8 %	9 %	10 %	10 %	7 %	8 %	9 %	14 %	9 %

Liitetaulukko 9. Vuosien 2004–2005 välinen bruttoliiikkuvuus: vuoden 2004 ammattiryhmä vuoden 2005 ammattiryhmän mukaan eli mihin ammattiin aiemasta ammatista siirryttiin

Ammatti 1. haastattelussa 2004	Ammatti 4. haastattelussa 2005									
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Yht.
1. Johtajat ja ylimmät virkamiehet	22 %	17 %	10 %	1 %	7 %	0 %	5 %	2 %	2 %	9 %
2. Erityisasiantuntijat	29 %	34 %	17 %	10 %	5 %	0 %	4 %	3 %		15 %
3. Asiantuntijat	23 %	28 %	15 %	23 %	12 %	9 %	10 %	2 %	8 %	16 %
4. Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	3 %	7 %	12 %	21 %	10 %	5 %	2 %	3 %	5 %	8 %
5. Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	7 %	8 %	27 %	22 %	23 %	9 %	7 %	6 %	33 %	16 %
6. Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	2 %	0 %	2 %	2 %	2 %	30 %	4 %	12 %	2 %	4 %
7. Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	5 %	1 %	4 %	4 %	5 %	19 %	42 %	36 %	11 %	11 %
8. Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	7 %	2 %	5 %	5 %	4 %	16 %	16 %	17 %	21 %	9 %
9. Muut työntekijät	2 %	1 %	8 %	12 %	32 %	12 %	11 %	18 %	18 %	11 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N	129	202	204	82	137	43	104	89	92	1082
Eri ammatissa 1. haastattelussa 2004	10 %	10 %	10 %	10 %	8 %	7 %	7 %	8 %	11 %	9 %

Tekijät Författare Authors Simo Aho, Ari Mäkiäho	Julkaisu-aika Publiceringstid Date Maj 2012 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title Mobilitetsdynamik. Utbildning, avbrott i arbetskarriären och rörlighet mellan arbetsplatser, branscher och yrken		
Tiivistelmä Referat Abstract <p>Den här undersökningen har utrett hur utbildning, arbetslöshet och eventuella arbetskraftspolitiska åtgärder samt andra avbrott i arbetskarriären hänger samman med arbetskraftens yrkesmässiga rörlighet. Största delen av resultaten har erhållits genom att detaljerat granska arbetsmarknadskarriären hos personer som var i arbete i slutet av 2006 med hjälp av registeruppgifter från de tre föregående åren.</p> <p>Andelen arbetstagare som hade bytt arbetsplats minst en gång uppgick till 39 procent. Andelen som hade bytt bransch minst en gång var 25 procent. För 38 procent av personerna kunde rörligheten kopplas till arbetslöshet. För 28 procent hänförde sig rörligheten till något annat (eller flera) avbrott i arbetskarriären och för 32 procent skedde rörligheten utan avbrott.</p> <p>Rörlighet var betydligt vanligare hos unga än hos andra arbetstagare. Rörlighet var något vanligare hos kvinnor än hos män. Utbildningsnivån påverkade inte rörligheten i någon väsentlig grad. Tretton procent av dem som bytte arbete hade under samma period deltagit i någon arbetskraftspolitisk åtgärd.</p> <p>Cirka en femtedel av den totala arbetsplatsrörligheten utgjordes av studerande som arbetade, en femtedel av nyutexaminerade, och de resterande tre femtedelarna av andra arbetstagares arbetsplatsbyten. Bland dem som hade bytt bransch var andelen nyutexaminerade och studerande ännu något större. Om man nyligen har genomgått en utbildning ökar sannolikheten för rörlighet med mer än det dubbla.</p> <p>Yrkesbyten och rörligheten under de därpå följande tre åren i arbetskarriären granskades med hjälp av ett material som kombinerade arbetskraftsforskning och registeruppgifter. Enligt en statistisk modell försvagar rörligheten framgången på arbetsmarknaden på kort sikt jämfört med att stanna på samma arbetsplats, men arbetskarriären hos dem som nyligen gått en utbildning skiljer sig inte nämnvärt från andra arbetstagares karriärer. Rörlighetens och utbildningens inverkan på framgången på arbetsmarknaden borde undersökas med avsevärt längre uppföljningsintervaller.</p> <p>Kontaktpersoner: Arbets- och näringsministeriet/Matti Sihto, tfn 050 396 0092 och undervisnings- och kulturministeriet/Ville Heinonen, tfn 09 1607 7098</p>		
Asiasanat Nyckelord Key words Utblidning, arbetskarriären, rörlighet		
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-653-7	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 66	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish	Hinta Pris Price 18 €
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Tekijät Författare Authors Simo Aho, Ari Mäkiäho	Julkaisu aika Publiceringstid Date May 2012 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title Mobility dynamics. Education, interruptions of work careers and mobility between jobs, industries and occupations		
Tiivistelmä Referat Abstract <p>In this study the role of education, activation measures as well as unemployment and other interruptions of work careers in occupational mobility are investigated. The results are mainly based on a study of register data on the labour market careers of those who were employed at the end of 2006 regarding the previous three years.</p> <p>The share of those who had changed job at least once was 39 percent. The share of those who had changed industry was 25 percent. While changing jobs, 38 percent had experienced unemployment, 28 percent other career interruptions, and 32 percent had moved directly from job to job.</p> <p>The young were considerably more mobile than others, and women were slightly more mobile than men. Mobility did not significantly vary with the level of education. Of those who had changed jobs, 13 percent had participated in labour market policy measures.</p> <p>Of total job mobility, one fifth is connected to working students, one fifth to the mobility of the recently graduated, and the rest three fifths to the other employed changing jobs. Of mobility between industries, the shares of the recently graduated and students are even larger. Recent participation in education more than doubles the probability of mobility.</p> <p>Work careers during the next three years after eventual mobility and education were studied with data that was a combination of information from the labour force survey and administrative registers. According to a statistical model, mobility decreases the average later success at the labour market when compared with those who stay in the same job. Later work careers of the recently educated do not significantly differ from the careers of others. The impact of mobility and education on work careers should be studied within a much longer follow-up period.</p> <p>Contact persons: Ministry of Employment and the Economy/Matti Sihto, tel. +358 50 396 0092 and Ministry of Education and Culture/Ville Heinonen, tel. +358 9 1607 7098</p>		
Asiasanat Nyckelord Key words education, work careers, mobility		
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-653-7	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 66	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish	Hinta Pris Price €18
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Liikkuvuuden dynamiikkaa. Koulutuksen ja työuran katkosten yhteys liikkuvuuteen työpaikkojen, toimialojen ja ammattien välillä

Tässä tutkimuksessa on selvitetty kouluttautumisen sekä työttömyyden ja mahdollisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden sekä muiden työuran katkosten liittymistä työvoiman ammatilliseen, toimialoittaiseen sekä työpaikkojen väliseen liikkuvuuteen.

Kaikesta liikkuvuudesta noin viidennes liittyy opiskelijoiden työssäkäyntiin, samaten noin viidennes on hiljattain tutkinnon suorittaneiden liikkuvuutta, ja loput kolme viidennestä muiden työllisten työpaikan vaihtoa. Noin neljäsosaan työpaikan vaihdoksista liittyy työttömyys. Tutkimuksessa verrataan myös liikkuneiden ja työpaikassaan pysyneiden myöhempiä työuria..

Tätä julkaisua myy:
Netmarket
Edita Publishing Oy
www.edita.fi/netmarket
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
Puhelin 020 450 05
Faksi 020 450 2380

Painettu
ISSN 1797-3554
ISBN 978-952-227-652-0

Verkkojulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-653-7

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY